

2012

FROM ATATURK TO AL QAEDA
The Destruction of Humanity through
Fanaticism

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΤΑΤΟΥΡΚ ΣΤΗΝ ΑΛ ΚΑΪΝΤΑ
Η Καταστροφή της Ανθρωπότητας μέσα από
τον Φανατισμό

HOLY INSTITUTION PANAGIA SOUMELA
Ιερό Ίδρυμα Παναγία Σουμελά
September 15th, 2012 – 15^η Σεπτεμβρίου 2012
West Milford – New Jersey

HOLY INSTITUTION ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ ΙΕΡΟ ΎΔΡΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ

Chapel and Headquarters – Μονή και Γραφεία
253 Marshall Hill Road – West Milford NJ 07480

Mailing Address – Ταχυδρομική Διεύθυνση
P. O. Box 5232 – Astoria NY 11105

T.718.728.3500 – F.718.281.0763

Info@PanagiaSoumela.org
www.PanagiaSoumela.org

 Holy Institution Panagia Soumela

Contents – Περιεχόμενα

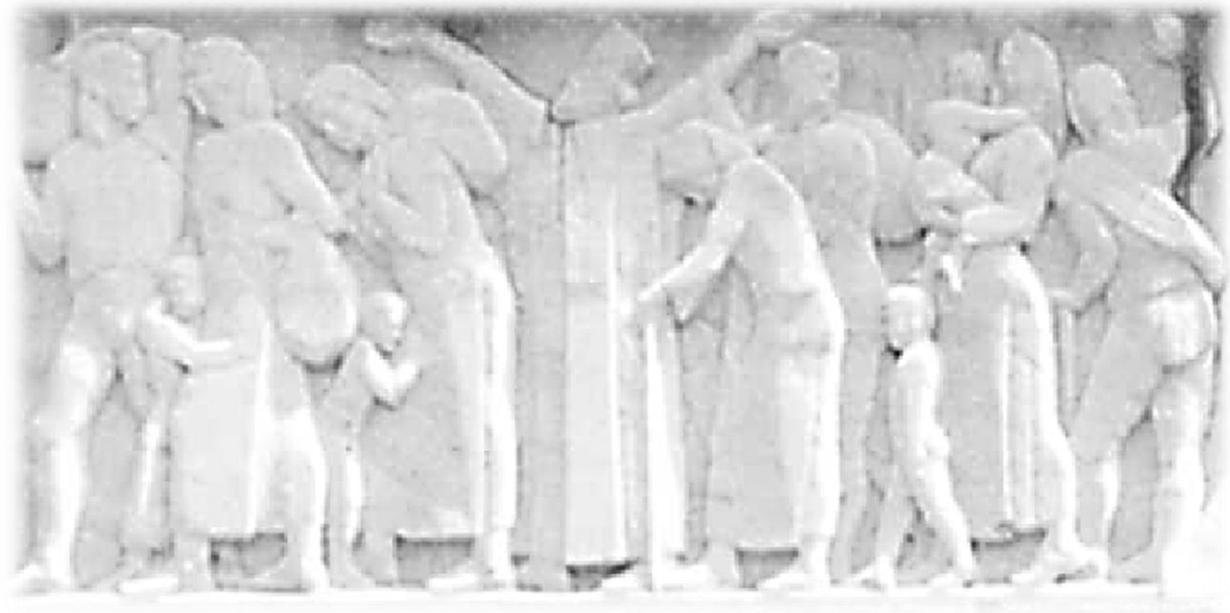
Εισαγωγή	1
Η Αγία Σοφία Χοτοκουρίδου εξ Αρδάσσης Πόντου [1883-1974].....	5
Το Ολοκαύτωμα της Επτακόμου Σάντας	9
Τα «Δικαστήρια Ανεξαρτησίας» της Αμάσειας	14
Η Καταστροφή της Σμύρνης.....	20
Το Πογκρόμ της Πόλης.....	23
Terrorists Attacks against the United States of America.....	28
Νίκος Κεφαλίδης [1943 - 1998].....	32
Φωτογραφίες Εκδήλωσης.....	35

FROM ATATURK TO AL QAEDA

The Destruction of Humanity through Fanaticism

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΤΑΤΟΥΡΚ ΣΤΗΝ ΑΛ ΚΑΪΝΤΑ

Η Καταστροφή της Ανθρωπότητας μέσα από τον Φανατισμό

Εισαγωγή

Το Σάββατο, 15^η Σεπτεμβρίου 2012 πραγματοποιήθηκε στο Ιερό Ίδρυμα Παναγία Σουμελά στο West Milford, NJ πολυθεματική εκδήλωση με κεντρικό θεματολόγιο την εκτέλεση αθώων ανθρώπων, την καταστροφή ανθρωπίνων ζωών, τον εξευτελισμό της ανθρωπίνης ύπαρξης και την καταπάτηση ανθρωπίνων αξιών και δικαιωμάτων από πρακτικές και χέρια ζωσμένα με απύθμενο φανατισμό με ειδικότερη αναφορά στα τελευταία 90 χρόνια, από τον Κεμάλ μέχρι την Αλ Κάϊντα και τις επιπτώσεις των ενεργειών τους στον Ελληνισμό και στην Ορθοδοξία.

Όλα τα εγκλήματα, από την εποχή των φρικαλέων και απάνθρωπων εξοντώσεων, πορειών θανάτου και εθνικών εκκαθαρίσεων του Κεμάλ Ατατούρκ, των ομοϊδεατών και οπαδών του μέχρι τα τρομοκρατικά κτυπήματα μίσους της Αλ Κάϊντα, διαπράχθηκαν από χέρια οπλισμένων με φανατισμό και στράφηκαν κατά αθώων, στράφηκαν κατά της ανθρωπότητας.

Ήταν μια εκδήλωση που αφορούσε 3 γενεές Ελλήνων, των παππούδων και γιαγιάδων μας το 1921-22, των γονιών μας το 1955 και των αδερφών μας το 2001.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με Μέγα Εσπερινό χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Μελόης, κ. Φιλοθέου συμπαραιστατουμένου υπό του Πρωτοσύγκελου της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιερσέης Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτη Κωνσταντίνου Μερσινιά και συνεπικουρουμένων υπό του διακόνου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Χρυσόστομου Πάνου.

Ο λόγος του Επισκόπου, πάντα πνευματικά μεστός και άμεσος, ενέπνευσε με υψηλά μηνύματα πίστης, αγάπης, συνεργασίας και ομόνοιας τους καλεσμένους.

Ακολούθησε Επιμνημόσυνη Δέηση και κατάθεση στεφάνου στο υπό ανέγερση Μνηείο-Ηρώο στο χώρο του Ιερού Ιδρύματος στο Wrest Milford στη πολιτεία New Jersey.

Ακολούθησε η πολυθεματική εκδήλωση στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιδρύματος όπου παρουσιάστηκαν συνοπτικά τραγικά γεγονότα των τελευταίων 90 ετών που μας άφησαν ανεξίτηλα σημάδια. Τραγικά γεγονότα που ξετυλίχτηκαν μέσα από πορείες φανατισμού και εκδίκησης, μέσα από ενέργειες μίσους, τρομοκρατίας και καταστροφής.

Η πρώτη παρουσίαση αφορούσε τα θύματα του Ολοκαυτώματος της ηρωικής Επτάκωμης Σάντας, του «Σουλίου του Πόντου», το Σεπτέμβριο του 1921. Η παρουσίαση έγινε από την κ. Ιωάννα Τσιλφίδου από το Norwalk, CT, συζύγου του δραστήριου και αγαπητού προέδρου του τοπικού Συλλόγου Ποντίων «Ο Πόντος», κ. Γεωργίου Τσιλφίδη.

Η δεύτερη παρουσίαση αφορούσε τα θύματα της ελίτ του Ποντιακού Ελληνισμού που απαγχονίστηκαν μετά από δικές-παρωδίες από λεγόμενα «Δικαστήρια Ανεξαρτησίας» στην Αμάσεια του Πόντου το Σεπτέμβριο του 1921. Την παρουσίαση έκανε ο κ. Τριαντάφυλλος Καλεμκερίδης από τη Νέα Υόρκη, δραστήριο μέλος του τοπικού Συλλόγου «Κομνηνοί» Νέας Υόρκης.

Η τρίτη παρουσίαση αφορούσε τα θύματα της ολέθριας Μικρασιατικής Καταστροφής το Σεπτέμβριο του 1922. Την παρουσίαση έκανε ο κ. Αθανάσιος Καϊρακτίδης από την Νέα Υόρκη, δραστήριο μέλος και σημαντικού συνεργάτη του Ιερού Ιδρύματος.

Η τέταρτη παρουσίαση αφορούσε τα θύματα του πογκρόμ της Πόλης το Σεπτέμβριο του 1955. Την παρουσίαση έκανε ο κωνσταντινουπολίτης στη καταγωγή και πρόεδρος της Πανθρακικής Ένωσης Αμερικής, κ. Βασίλειος Τσιφτσής από τη Νέα Υόρκη.

Τα κείμενα και των τεσσάρων προαναφερθέντων παρουσιάσεων ήταν του εξαιρετικού συνεργάτη του Ιδρύματος Δρ. Θεοφάνη Μαλκίδη από την Αλεξανδρούπολη.

Η τελευταία παρουσίαση αφορούσε τα τρομοκρατικά κτυπήματα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 κατά των ΗΠΑ. Μνημονεύσαμε και τιμήσαμε τους συμπολίτες μας που έχασαν τη ζωή

τους αλλά που θυσιάστηκαν στο βωμό του καθήκοντος κατά τη διάρκεια αυτών των συνταρακτικών γεγονότων στην ιστορία της Αμερικής. Την παρουσίαση έκανε ο κ. Κωνσταντίνος Τσιλφίδης από το Norwalk, CT, δραστήριο μέλος του τοπικού Συλλόγου Ποντίων αλλά και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Ιερού Ιδρύματος. Τα κείμενα ήταν της διδος Ελένης Κυριλλίδου από την Νέα Υόρκη, ταμίας του Ιερού Ιδρύματος και του κ. Κωνσταντίνου Τσιλφίδη.

Στη συνέχεια ο πρόεδρος του Ιδρύματος Δρ. Χαράλαμπος Βασιλειάδης αναφέρθηκε συνοπτικά στον Μέγα Ευεργέτη του Ιδρύματος και εξαίρετο Ομογενή, τον αείμνηστο Νίκο Κεφαλίδη, που έχασε απρόσμενα και τραγικά τη ζωή του σε αεροπορικό δυστύχημα της πτήσης Swissair 111 την 2^α Σεπτεμβρίου 1998.

Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης παρουσιάστηκε οπτικοακουστικό αφιέρωμα στην 11^η Σεπτεμβρίου.

Δραττόμενος ο πρόεδρος του Ιδρύματος του γεγονότος της αγιοποίησης της Πόντιας στη καταγωγή, Σοφίας Χοτοκουρίδου την 1^η Ιουλίου 2012 από τον Παναγιότατο Οικουμενικό μας Πατριάρχη κατά την διάρκεια επίσκεψης του στην Καστοριά (η ασκήτισσα μοναχή Σοφία μόνασε στην Ι. Μονή του Γενεθλίου της Υπεραγίας Θεοτόκου στην Κλεισούρα της Καστοριάς) χάρισε στον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελόης κ. Φιλόθεο μια φωτο-εικόνα της Αγίας Σοφίας Χοτοκουρίδου. Ας σημειωθεί ότι το Ίδρυμα ενημερώθηκε από τον Επίσκοπο για την αγιοποίηση της Σοφίας Χοτοκουρίδου.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης προσφέρθηκαν γλυκά και ροφήματα.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν περίπου 50 άτομα. Πραγματικά πολύ λίγα για μια τόσο σημαντική εθνικοθρησκευτική εκδήλωση.

Ευχαριστούμε:

Τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελόης κ. Φιλόθεο που ανέλαβε την πρωτοβουλία να παραστεί και να τελέσει ο ίδιος τον Μέγα Εσπερινό.

Τον πρωτοσύγκελο της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιερσής, Πανοσιολογιότατο Αρχιμανδρίτη π. Κωνσταντίνο Μερσινιά, και μέσω αυτού τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη μας κ. Ευάγγελο, για την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση του.

Τον Ιερολογιότατο Διάκονο Χρυσόστομο Πάνο και τον ιεροψάλτη κ. Θεόφιλο Παπαηλία για την βοήθεια τους.

Όλους τους παρουσιαστές, ήτοι την κ. Ιωάννα Τσιλφίδου και τους κ.κ. Τριαντάφυλλο Καλεμκερίδη, Αθανάσιο Καϊρακτίδη, Βασίλειο Τσιφτσή και Κωνσταντίνο Τσιλφίδη.

Τους Δρες Θεοφάνη Μαλκίδη και Ευστάθιο Πελαγίδη, την διδα Ελένη Κυριλλίδου και τους κ.κ. Ελευθέριο Πισαλίδη και Κωνσταντίνο Τσιλφίδη για τα κείμενα των παρουσιάσεων.

Τον κ. Ηλία Νεοφυτίδη για την σημαντική συμβολή του στην πραγματοποίηση αυτής της εκδήλωσης.

Τις κυρίες του Ιδρύματος και τις κυρίες των τοπικών ποντιακών Συλλόγων Φιλαδέλφειας «Ακρίται», Νέας Υόρκης «Κομνηνοί» και Νόργουοκ «Πόντος» για την ουσιαστική παροχή γλυκών και υπηρεσιών.

Τα μέλη των Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος τα οποία σε συνεργασία με τα αντίστοιχα μέλη των προαναφερθέντων τοπικών ποντιακών Συλλόγων βοήθησαν στην πραγματοποίηση αυτής της εκδήλωσης.

Όλους όσους βοήθησαν στο προσκήνιο και παρασκήνιο για την επιτυχή ολοκλήρωση της εκδήλωσης.

Τέλος ευχαριστούμε όλους όσους τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση μας και όλα τα μνημονευθέντα θύματα των βαρβαροτήτων και εγκληματικών ενεργειών κατά της ανθρωπότητας.

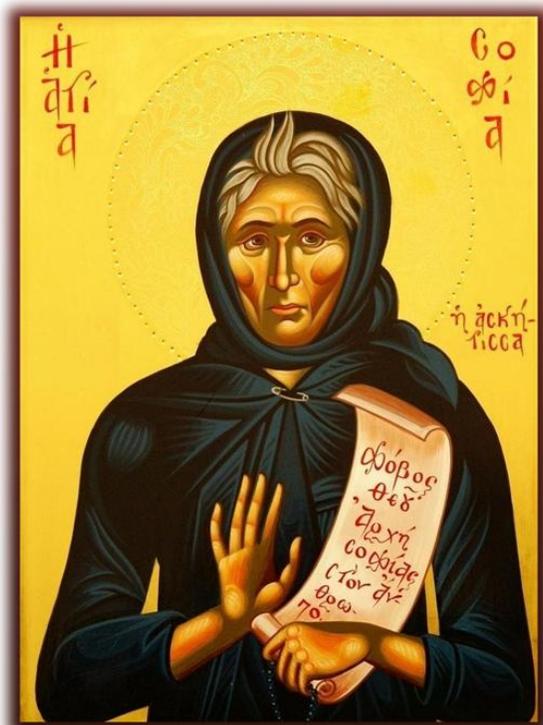
Εκ του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιερού Ιδρύματος

Ο Πρόεδρος, Χαράλαμπος Β. Βασιλειάδης

Νέα Υόρκη, 16^η Σεπτεμβρίου 2012

Η Αγία Σοφία Χοτοκουρίδου εξ Αρδάσσης Πόντου [1883-1974]

Ο βίος της Ασκήτισσας «Χελιδόνας του Πόντου», της Αγίας Σοφίας Χοτοκουρίδου

Χάριτι σοφισθεῖσα, Σοφία θεία,
Σοφῶς ἤσκησας ἄρτι, ἐν τῇ Κλεισούρᾳ.

Ἡ Οσία Σοφία Χοτοκουρίδου, το γένος Αμανατίου Σαουλίδου, γεννήθηκε το 1883 μ.Χ. στο χωριό Σαρή-ποπά (ή Σαρή-παπά) της επαρχίας Αρδάσσης Τριπόλεως, Νόμου Τραπεζούντας του Πόντου. Το 1907 μ.Χ. παντρεύεται με τον Ιορδάνη Χοτοκουρίδη στο χωριό Το(γ)ρούλ της επαρχίας Αρδάσσης και μετά από τρία χρόνια, το 1910 μ.Χ., απέκτησε ένα παιδί. Έπειτα από δύο χρόνια, χάνει το παιδί της το οποίο βρίσκει τραγικό θάνατο, αφού φαγώθηκε από χοίρους, ενώ δυο χρόνια μετά, το 1914 μ.Χ. χάνει και τον άντρα της τον οποίο τον πήραν οι Τούρκοι στα τάγματα εργασίας, όπου και μάλλον απεβίωσε.

Ἡ νεαρή χήρα κατέφυγε στα βουνά, όπου ζούσε ασκητικά, με μεγάλη νηστεία. Εκεί της εμφανίστηκε ο ἅγιος Γεώργιος και την προειδοποίησε για επικείμενη επιδρομή των Τσετών. Ἡ Σοφία ενημέρωσε τους συγχωριανούς της, που κρύφτηκαν και απέφυγαν τον κίνδυνο. Στην ανταλλαγή των πληθυσμῶν το καράβι που μετέφερε τους συγχωριανούς της Σοφίας στην Ελλάδα κινδύνεψε να καταποντιστεί. Αυτή έβλεπε τα κύματα γεμάτα από Αγγέλους και την Παναγία. Ζήτησε απ' αυτήν να πνιγεί ἡ ίδια και να σωθούν οι

συγχωριανοί της. Η Παναγία τους έσωσε όλους. Ο καπετάνιος δεν το πίστευε πώς σώθηκαν κι έλεγε: «Κάποιον άγιο έχουμε.» Οι χωριανοί του απάντησαν: «Τη Σοφία.»

Η Παναγία την έστειλε στο μοναστήρι της στην Κλεισούρα της Καστοριάς, στην Ι. Μονή του Γενεθλίου της Υπεραγίας Θεοτόκου, όπου έζησε ασκητικά για μισό περίπου αιώνα. Εκεί βρήκε έναν ενάρετο ιερομόναχο, τον π. Γρηγόριο, που είχε έλθει από το Άγιο Όρος, ο οποίος την κατάρτισε στη μοναχική ζωή. Έζησε ασκητικά ως λαϊκή, φορώντας τα μαύρα της χηρείας και της ασκήσεως, καθισμένη πάνω στο τζάκι και αλείφοντας το πρόσωπό της με στάχτη, για να μη φαίνεται η ομορφιά του.

Τα περισσότερα χρόνια τα πέρασε μόνη της, με μόνο τον Θεό, μια και το μοναστήρι έμεινε χωρίς μοναχούς. Υπέμεινε τους δριμείς χειμώνες και την πολλή υγρασία του τόπου. Όταν της έλεγαν ν'ανάψει φωτιά, φώναζε ένα μακρόσυρτο «Όχι!», που ακόμα ηχεί στα αυτιά όσων την άκουσαν. Κυκλοφορούσε ξυπόλητη, ενώ τα ρούχα της ήταν πάντα κουρελιασμένα και ανεπαρκή για τις συνθήκες της περιοχής. Της έδιναν καινούργια. Δεν τα φορούσε, αλλά τα πρόσφερε σε όσους είχαν ανάγκη. Κοιμόταν και σ'έναν άλλο χώρο, πάνω σε άχυρα, αλλά από κάτω είχε βάλει σουβλερές πέτρες.

Το φαγητό της ήταν λιτότατο, συνήθως με ότι έβρισκε στην περιοχή: μανιτάρια, μούσκλια, αγριόχορτα, φτέρη, φύλλα των δέντρων, ή με λίγη ντομάτα τουρσί, μουχλιασμένη. Τα σαββατοκύριακα έβαζε και μια κουταλιά λάδι στο πιάτο της. Άλλες Όταν κάποιοι διαμαρτύρονταν για τις «υπερβολές» της, τους απαντούσε: «Παιδεύω το σαρκίο μου». Κι όμως, αυτή η αυστηρή με τον εαυτό της ασκήτρια ήταν πολύ γλυκιά και επιεικής με τους άλλους. Δεν κρατούσε δραχμή από τα χρήματα που της έδιναν, αλλά τα έκρυβε για να τα δώσει στους αναγκασμένους όταν θα ερχόταν η ώρα. Νουθετούσε τις άγαμες κοπέλες που τύχαινε να παραστρατήσουν, φρόντιζε να παντρευτούν, τις προίκιζε από τα χρήματα που της έδιναν και ανέθετε στην Παναγία την προστασία τους. «Η Παναΐα κι θα χαντ' σας» (δεν θα σας χάσει η Παναγία), τους έλεγε.

Δεν κατηγορούσε ποτέ κανέναν, αλλά έλεγε: «Να σκεπάζετε, να σας σκεπάζει ο Θεός».

Αγαπούσε και τα ζώα. Είχε μια αρκούδα, που ζούσε στο δάσος και την έλεγε «ρούσα». Ερχόταν κι έπαιρνε τροφή από τα χέρια της, της έγλειφε τα χέρια και τα πόδια από ευγνωμοσύνη κι επέστρεφε στο δάσος. Έβαζε ψίχουλα στα περβάζια των παραθύρων για τα πουλάκια, κι αυτά, όταν η αγία προσευχόταν, φτερούγιζαν γύρω της και κελαηδούσαν. Σαν να ζούσε στον Παράδεισο, πριν από την πτώση.

Είχε κοινωνία με την Παναγία και τους Αγίους. Κάποτε αρρώστησε βαριά, από σκωληκοειδίτιδα ή κήλη, με αποτέλεσμα να διπλωθεί στα δύο από τον πόνο. Δεν δέχτηκε γιατρό αλλά έλεγε: «Θα 'ρθει η Παναγία να με πάρει από τον πόνο». Έβαζε στουπιά η

φυτίλια από τις κανδήλες, ώσπου σάπισε η πληγή κι έβγαζε κακοσμία. Τότε της εμφανίστηκε η Παναγία με τον αρχάγγελο Γαβριήλ και τον άγιο Γεώργιο. Της είπε ο αρχάγγελος: «Θα σε κόψουμε τώρα». Αυτή απάντησε: «Είμαι αμαρτωλή, να εξομολογηθώ, να κοινωνήσω, και να με κόψεις». Μια «εγχείρηση θα σου κάνουμε», της απαντά. Έγινε η επέμβαση, η Σοφία έγινε καλά και συχνά σήκωνε χωρίς ντροπή την μπλούζα ή το φόρεμά της, για να δείξει στον κόσμο την τομή που έκλεισε μόνη της.

Η Οσία Σοφία, η «ασκήτισσα της Παναγιάς» όπως αποκαλείται, εκοιμήθη εν Κυρίω στις 6 Μαΐου 1974 μ.Χ. Στις 7 Ιουλίου 1981 μ.Χ. γίνεται η πρώτη ανακομιδή των λειψάνων της, τα οποία ευωδιάζουν. Στις 27 Μαΐου 1998 μ.Χ. γίνεται η δεύτερη ανακομιδή των λειψάνων της τα οποία μεταφέρονται στο μοναστήρι από το Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Καστοριάς κ. Σεραφείμ. Η Μεγάλη Εκκλησία την ενέταξε το 2011 μ.Χ. στις αγιολογικές δέλτους της και την 1η Ιουλίου 2012 μ.Χ., έγινε η επίσημη ανακήρυξή της από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο στην Καστοριά.

Άπολυτίκιον

Ύψχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Προσευχῆ χαμευνία πολλαῖς στερήσεσι, κακοπαθείαις νηστείαις, καὶ ἀγρυπνίαις Χριστῷ, εὐηρέστησας Σοφία παναοίδιμε, σὲ τῷ σοφίας ἀληθοῦς, ἀναδείξαντι φανόν, καὶ λύχνον λαμπρῶν χαρίτων, ὅθεν ὡς πρέσβειραν θεῖαν, Κλεισούρας σέμνωμα τιμῶμέν σε.

Ἔτερον Ἀπολυτίκιον

Ύψχος γ΄. Τὴν ὠραιότητα.

Σοφίας γέγονας, μητερ αοίδημε, Σοφία, σέμνωμα, τῆς Θεομήτορος, ἐν τῇ Μονῇ ἀσκητικῶς τὸν βίον σου διελθοῦσα, ὅθεν καὶ ἀπειλήφας τῶν καμάτων σου ἔπαινον, κατατραυματίσασσα τῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας, καὶ πρέσβειρα Χριστῷ παρεστῶσα, μὴ ἐπιλάθου τῶν πόθω τιμώντων σέ.

Κοντάκιον

Ύψχος πλ. δ΄. Τῇ Ὑπερμάχῳ.

Τὴν ὑπὲρ φύσιν, ἐν Κλεισούρᾳ ἐνασκήσασαν, καὶ ὑπομείναςαν, τὸ ψῦχος ὡσπερ ἄσαρκος, παρ' ἐστίαν καθημένην Μονῆς αὐλείῳ, βιοτῆς αὐτῆς τὰς νύκτας καὶ σχολάζουσαν, προσευχῆ Σοφίαν θεῖαν εὐφημήσωμεν, πόθω κράζοντες· Χαίροις πάνυ Ἀσκήτρια.

Κάθισμα

Ύψχος γ΄. Θείας πίστεως.

Τὴν διδάσκαλον, τῆς μετανοίας, καὶ κοσμήτορα, χριστοθείας, ἀφανῶς τὴν ἐν Κλεισούρᾳ ἀσκήσασαν, καὶ δαψιλῶς προσελκύσασαν Πνεύματος, τοῦ θείου χάριν εὐτάκτως ὑμνήσωμεν, πόθω κράζοντες· Σοφία θεομακάριστε, Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει πάντοτε.

Ὁ Οἶκος

Ἄγγελοι καθορῶντες, σὴ ἀμέμπτω ἀσκήσει, ἐξέστησαν Σοφία θεόφρον, καὶ πιστῶν
Μακεδόνων χοροί, σὺν Ποντίων δήμοις Μῆτερ θαυμάζοντες, ταπεινώσιν καὶ νῆψίν σου,
ἐκραύγασαν ἐν κατανύξει·

Χαῖρε, διδάσκαλος μετανοίας·
χαῖρε, ὁ πρόβολος ἐγκρατείας.

Χαῖρε, τῆς Μονῆς Κλεισούρας ἡ ἔνοικος·
χαῖρε, παμφαῆς λαμπηδῶν, θείας χάριτος.

Χαῖρε, φάρος τῆς ἀπλότητος, καὶ ἀμέμπτου ἀγωγῆς·
χαῖρε, λύχνος ταπεινώσεως, καὶ εὐχῆς καρδιακῆς.

Χαῖρε, Θεοῦ σοφίας χρυσοστόλιστον σκεῦον·
χαῖρε, τῆς συμπαθείας τῆς Αὐτοῦ θεῖος τύπος.

Χαῖρε, κρηπίς σαρκὸς κατατήξεως·
χαῖρε, πυξίς Χριστοῦ ἀγαπήσεως.

Χαῖρε, ἐν γῆ ἡ οὐκ ἔχουσα κλίνην·
χαῖρε, πηγὴ, ἡ ἐκχέουσα χάριν.

Χαίροις, πάνυ Ἀσκήτρια.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις τῆς Ἀρδάσσης σεπτὸς βλαστός, χαίροις Πόντου κρίνον, μυροβόλον καὶ εὐανθές,
χαίροις τῆς Κλεισούρας, κιννάμωμον Σοφία, ἡ ἀκραιφνεῖ ἀσκήσει, κόσμον ἠδύνασα.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Σοφισθεῖσα, μήτερ, πνευματικῶς, ὅλον σου τὸν βίον ἐν τελείᾳ ὑπομονῇ διῆλθες, Σοφία, καὶ
νὴν τοῦ σου Νυμφίου τὸ κάλλος ἐποπτεύεις ἐν ταῖς παστάσιν αὐτοῦ.

Πηγή: <http://www.saint.gr/4265/saint.aspx>

Το Ολοκαύτωμα της Επτακώμου Σάντας

Σάντα - Σεπτέμβριος του 1921
Santa - September of 1921

Κείμενο: Δρ. Θεοφάνης Μαλκίδης
Παρουσίαση: Ιωάννα Τσιλφίδου

Ιωάννα Τσιλφίδου, Norwalk, CT

Οι πρώτοι Έλληνες έφτασαν στην περιοχή της Σάντας λίγο μετά την άλωση της Τραπεζούντας, από τα Πλάτανα και την Θοανία (Τόνια). Η Σάντα βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά της Τραπεζούντας και απέχει από αυτήν 52 χιλιόμετρα. Λέγεται Επτάκωμος γιατί αποτελείται από τα εξής χωριά-ενορίες:

1. Πιστοφάντων, με 1700 κατοίκους το 1914. Είχε τρεις εκκλησίες, Αγία Κυριακή, Άγιος Παντελεήμων, Άγιος Χριστόφορος και ένα σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2. Ζουρνατζάντων με 1300 κατοίκους το 1914. Είχε τρεις εκκλησίες, Άγιος Γεώργιος, Άγιος Κωνσταντίνος, Αγία Κυριακή και ένα σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Τσακαλάντων. Το 1914 είχε 300 κατοίκους και δύο εκκλησίες, Ζωοδόχου Πηγής και Άγιος Γεώργιος και ένα σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
4. Ισχανάντων. Το 1914 είχε 1200 κατοίκους και δύο εκκλησίες, Αγία Κυριακή και Άγιος Γεώργιος, καθώς και δύο δημοτικά σχολεία, ένα εκ των οποίων θηλέων.
5. Κοζλαράντων, με 400 Έλληνες το 1914, δύο εκκλησίες, Αποστόλου Πέτρου, Αποστόλου Παύλου και ένα σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
6. Πινιατάντων με 400 κατοίκους, δύο εκκλησίες, Προφήτη Ηλία και Αγίου Γεωργίου και ένα σχολείο.
7. Τερζάντων με 1200 κατοίκους, δύο εκκλησίες Άγιος Θεόδωρος και Μεταμορφώσεως.

Εκτός από αυτά τα επτά χωριά - ενορίες υπήρχαν και οικισμοί – Φτελένια: Τρανόν Φτελέν, Δώδεκα Αλάτα, Κοπαλάντων, Χαρατσάντων, Αλιάντων.

Το 1902 η Σάντα αριθμούσε γύρω στους 6.000 κατοίκους. Ο πληθυσμός της ήταν αμιγώς ελληνικός, όπως προκύπτει και από το δίστιχο:

*«Η Σάντα εν'κωμόπολη με έφτά ένορίας,
με καθαρόν Έλληνισμόν και πολλά έγκλησίας»*

Τα χωριά της Σάντας είναι χτισμένα σε υψόμετρο περίπου 1600 μέτρων και χωρίζονται στο ανατολικό και δυτικό μέρος από τον μοναδικό ποταμό της Σάντας, τον Γιάμπολη. Στο ανατολικό μέρος βρίσκεται μόνο το χωριό- ενορία των Ζουρνατσάντων και στο δυτικό τα υπόλοιπα έξη. Την εικόνα της επτάκωμης Σάντας συνθέτουν πανύψηλα βουνά καλυμμένα με βαθυπράσινα έλατα, απόκρημνοι βράχοι, βαθιά φαράγγια, καταπράσινα λιβάδια, σπηλιές, κρυστάλλινα νερά, μαγευτικά «παρχάρια» - βοσκοτόπια. Ο ιστορικός της Σάντας Μιλτιάδης Νυμφόπουλος στο έργο του «Ιστορία Σάντας του Πόντου» γράφει: *«Είναι χώρα πετρώδης, ψυχρή, άγονη, αποκλεισμένη από τα ομιχλώδη βουνά της, μόνο ο Θεός την έβλεπε».*

Ο τόπος της Επτάκωμης Σάντας χάρη στην παλικάριά των Σανταίων έμεινε αδούλωτος, απάτητος από Τούρκους. Είναι γνωστό πως η Σάντα αποτελεί το Σούλι του Πόντου. Στους αγώνες αυτούς η Σανταία γυναίκα δεν έμεινε αμέτοχη. Πότε δίπλα στους άντρες, πότε μόνη της αντιμετώπισε τους Τούρκους σαν Σουλιώτισσα. Αυτή είναι η Σάντα «η Περήφανη βουνήσια πολιτεία» όπως την ονομάζει στο έργο του «Γη του Πόντου» ο Δημήτρης Ψαθάς: *«είχε κάποια ησυχία και σιγουριά....κλεισμένη καθώς ήταν μέσα στα ψηλά βουνά της...».*

Οι Σανταίοι διακρίνονται για την τέχνη τους στις οικοδομικές εργασίες και ειδικότερα στην επεξεργασία της πέτρας. Γρήγορα η φήμη τους ξεπέρασε τη γύρω περιοχή και έφτασε στο εξωτερικό. Ξενιτεύονταν (Γεωργία, Αρμενία, νότια Ρωσία, Γαλλία,) για να εργαστούν την Άνοιξη – μετά το Πάσχα – και επέστρεφαν το χειμώνα. Έτσι, κέρδιζαν χρήματα. Με τον καιρό τα χωριά της Σάντας γνώρισαν οικονομική και πνευματική άνθιση. Έκτισαν σπίτια από πέτρα, μεγαλοπρεπείς εκκλησίες με υψηλά κωδωνοστάσια και πελώρια σχολεία. Είναι επίσης γνωστή η αγάπη των Σανταίων για τα γράμματα. Μερικά χωριά είχαν και όγδοη τάξη που αντιστοιχούσε στη δεύτερη τάξη του φροντιστηρίου της Τραπεζούντας όπου ακόμη και με στερήσεις σπούδαζαν πολλοί από τους Σανταίους. Όλοι οι δάσκαλοι των χωριών της Σάντας αλλά και των γύρω περιοχών ήταν Σανταίοι. Τέλος, οι Σανταίοι αγαπούσαν υπερβολικά την πατρίδα τους. Όπου κι αν πήγαιναν για λίγο ή για πολύ, όπου κι αν ζούσαν, φρόντιζαν για την πρόοδο και την ανάπτυξη του τόπου τους.

Οι Σανταίοι που σήμερα κατοικούν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού την πρώτη Κυριακή του Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο συγκεντρώνονται στην Παναγία Σουμελά στο όρος Βέρμιο. Εκεί βρίσκονται στο «σπίτι των Σανταίων» που το κατασκεύασαν εκεί για να τιμήσουν τους προγόνους τους που έχασαν τη ζωή τους με τον πιο φρικτό τρόπο. Σανταίοι της δεύτερης αλλά και της τρίτης γενιάς των προσφύγων συγκεντρώνονται εκεί για να ακούσουν τα έθιμα και να μάθουν την ιστορία της Σάντας, κυρίως όμως για να τιμήσουν τη μνήμη των νεκρών που χάθηκαν στο ολοκαύτωμα της Σάντας το 1921¹ και όλους όσους βρήκαν μαρτυρικό θάνατο από τους Νεότουρκους κατά την περίοδο 1914 - 1918.

Ο αριθμός των ένοπλων ανταρτών του Πόντου σύμφωνα με εκτιμήσεις του ίδιου του Μουσταφά Κεμάλ υπολογίζονταν σε 30.000.

Με ημερομηνία 26 Ιουνίου 1919 δημοσιεύονταν στην εφημερίδα « ελληνικός Πόντος» του Βατούμ : *«Η Σάντα στα μαύρα αυτά χρόνια του πολέμου στάθηκε ένα ηρωικό Σούλι στον Πόντο. Αυτή με το τουφέκι στο χέρι δεν έσκυψε το κεφάλι στον Τούρκο. Πάνοπλη με μερικά γενναία παλικάρια της και σήμερα ακόμη εξακολουθεί να διεξάγει τον ηρωικό της αγώνα εναντίον των αιώνιων εχθρών μας».*

Και ο Δημήτρης Ψαθάς ο οποίος αναφέρεται στο αντάρτικο του Πόντου, χαρακτηρίζοντάς το έπος, καταγράφει την κραυγή του ηγέτη του Σανταϊκού αντάρτικου καπετάν Ευκλείδη Κουρτίδη: *«Παιδιά εμπρός για τις γυναίκες μας, για τα παιδιά μας και για τη Σάντα μας.....»*

Εκείνο το γεγονός που προκαλεί το θαυμασμό όλων μας και μας συγκλονίζει είναι το ολοκαύτωμα της Σάντας το 1921. Οι Τούρκοι αποφασισμένοι να εκπορθήσουν τη Σάντα

¹ Βλ. Χειμωνίδης Ε., «Η πραγματική ιστορία των ανταρτών της Σάντας», Ποντιακή Εστία, Θεσσαλονίκη 1953, σ.2134-2135. Επίσης Χειμωνίδης Φ., Ιστορία και Στατιστική Σάντας, Θεσσαλονίκη 1972, σ.30. Τσακμακίδου - Κωτίδου, Π.Οι γυναίκες της Σάντας του Πόντου. Θεσσαλονίκη : Αδελφοί Κυριακίδη 2002. Αρχείο Κ. Κουρτίδη. Απόσπασμα από το ανέκδοτο ημερολόγιο της δράσης του Καπετάν Ευκλείδη και των ανταρτών της Σάντας από το 1917 έως το 1924. Σάντα (9.1921).

και να εκδικηθούν τους Σανταίους αντάρτες ξεκίνησαν εναντίον της Σάντας την 6^η Σεπτεμβρίου του 1921 με μεγάλες μονάδες στρατού. Τότε οι Σανταίοι οπλαρχηγοί αποφάσισαν να εκκενώσουν τους επτά συνοικισμούς και να μεταφέρουν όλο τον άμαχο πληθυσμό στην κοντινή Μεγάλη Σπηλιά (Μάγαρα). Εκεί ταμπουρώθηκαν συνολικά 300 άτομα και 100 αντάρτες. Την 9^η Σεπτεμβρίου ο αρχηγός των ανταρτών, Ευκλείδης Κουρτίδης, κατέβηκε στο χωριό και συγκέντρωσε τους υπόλοιπους κατοίκους και τους ενημέρωσε για τον κίνδυνο που διέτρεχαν. Το αποτέλεσμα ήταν να οδηγηθούν και αυτοί στα δάση και από εκεί στην ίδια σπηλιά. Την επόμενη μέρα δόθηκαν σκληρές μάχες των ανταρτών εναντίον των Τούρκων. Ένας αυτόπτης μάρτυρας, ο Αγγ. Σπυράντης μας πληροφορεί ότι την 10^η Σεπτεμβρίου οι μάχες σταμάτησαν λόγω της μεγάλης βροχής και σημειώνει: « και όταν δια της επιθέσεως των οι Τούρκοι καιτά την 11^η και 12^η Σεπτεμβρίου 1921 περίξ του Μεγάλου Σπηλαίου δασώδους περιοχής επύσθησαν οτι καμία οργανωμένη αντίστασις δεν υπήρχε, έθεσαν εις εφαρμογήν το δεύτερον σχέδιον. Αφού έκαψαν όλας τας οικίας, οδήγησαν τον όλον πληθυσμόν δια πεζοπορίας δέκα και πλέον ημερών εις τας περί του Ερζερούμ περιοχάς...»²

Συνταρακτική είναι και η σκηνή που περιγράφει ο Μ. Νυμφόπουλος: «Όταν ξημέρωσε η 11^η Σεπτεμβρίου, οι Τούρκοι είδαν τα πτώματα των 9 βρεφών και ειδοποίησαν τον διοικητή τους, ο οποίος διέταξε την απομάκρυνση του στρατού του. Αφού αυτοί οι άνθρωποι, είπε, σφάζουν τα παιδιά τους... ας φύγουμε γιατί τέτοιοι άνθρωποι δεν παραδίνονται»³.

Ο Στάθης Αθανασιάδης (Γεροστάθης) γράφει σχετικά:

«Τη νύχτα πολλές γυναίκες ενώθηκαν με τους αντάρτες....για να πάρουν μαζί τους τα γυναικόπαιδα και να γλυτώσουν από την εξορία....Πριν όμως προφθάσουν να κρυφτούν στο δάσος , δέχτηκαν την επίθεση τσετέδων και στρατιωτών και τον μεν πληθυσμό είπαν να βαδίσει προς τη Μάγαραν (μεγάλο σπήλαιο) , αυτοί δε έπιασαν γραμμή , αντεπυροβόλησαν και οπισθοχωρώντας σιγά σιγά έφθασαν και αυτοί μπροστά στη Μάγαρα...Είχαν αντίκρυ τους εξακόσιους τσετέδες του Κάλφα και του αδελφού του, τακτικό στρατό από τρία συντάγματα με τρία κανόνια και 13 μυδραλιοβόλα , πίσω δε από τη Μάγαρα 600 καβαλάρηδες. Ήσαν κυκλωμένοι από παντού . Μόνο μια δίοδος υπήρχε στη θέση Μερτζάν λιθάρ που τη φύλαγαν τρεις αντάρτες , για να φύγουν από εκεί εν εσχάτη ανάγκη προς το δάσος Βαϊβάτερε....Οι αντάρτες κατέβαλλαν υπεράνθρωπες προσπάθειες για να αποκρούσουν τις ατελείωτες επιθέσεις, χωρίς όμως να έχουν την ελάχιστη ελπίδα ότι θα γλυτώσουν τελικά . Σε μια στιγμή της μάχης οι αντάρτες απελπίστηκαν . Ο Ι Ξανθόπουλος εγκατέλειψε τη θέση του και πήγε κοντά στα γυναικόπαιδα που καταλάβαιναν τον έσχατο κίνδυνο, έκλαιγαν και σταυροκοπιούνταν. Μπορούσε όμως να μείνει εκεί ; γυρνά πίσω οπότε βλέπει μερικούς Τούρκους να καταβαίνουν από τα νώτα μαζί με τα ζώα . Ειδοποιεί τον Ευκλείδη. Αυτός συνιστά στους αντάρτες να κρατήσουν τις θέσεις τους , ο ίδιος δε με δύο άλλους τρέχει προς τους Τούρκους , τους βλέπει από μακριά

² Σπυράντης Α. οπ. π. σ.45.

³ Νυμφόπουλος Μ. οπ. π. σ. 123.

και ρωτά ποιοι είναι - άνθρωποι του Κάλφα απάντησαν- . Ελάτε γρήγορα τους ξαναείπε. Μόλις όμως οι Τούρκοι έκαμαν μερικά βήματα κατάλαβαν πως αντίκρυ τους είχαν αντάρτες και θέλησαν να πυροβολήσουν. Αλλά δεν πρόφτασαν , διότι δύο σκοτώθηκαν, ένας παραδόθηκε και δυο τραυματισμένοι έφυγαν.....Η μάχη εξακολούθησε ως τη νύχτα. Τότε οι αντάρτες αποφάσισαν να φύγουν επωφελούμενοι από το σκοτάδι...Πήραν τα γυναικόπαιδα και ανέβηκαν ση Μερτζάν το λιθάρ , όπου έμειναν ως τις 3:00 μετά τα μεσάνυχτα...Οι αντάρτες συνεσκέφθησαν και απεφάσισαν τα μεν γυναικόπαιδα να τα στείλουν για να κρυφούν στη Βαϊβάτιαρια όπου το δάσος ήταν πυκνό και απάτητο από ανθρώπινο ποδάρι. **Επειδή όμως είχαν και βρέφη και νήπια που με τις φωνές τους μπορούσαν να τους προδώσουν, γι αυτό τα έσφαξαν και τα τοποθέτησαν πλάγι στο δρόμο.** Οι δε αντάρτες για να ξεγελάσουν το στρατό και να τους ακολουθήσει αυτούς και όχι τα γυναικόπαιδα , αφήκαν ίχνη καταφανή επάνω στο δρόμο, ανέβηκαν στο Ουζούν - σούρτι και κρύφθηκαν στο δάσος της Πογιαχανάς.

Προς τα ξημερώματα οι Τούρκοι άρχισαν την επίθεση, απάντηση καμία. Προχώρησαν προς τη σπηλιά αλλά τη βρήκαν αδειανή, ακολούθησαν τα ίχνη και βρήκαν τα επτά νήπια σφαγμένα. Ειδοποίησαν το μέραρχο ο οποίος όταν ήρθε και τα είδε διέταξε το στρατό να αποσυρθεί στη Σάντα λέγοντας **«είναι αδύνατο να κυνηγηθούν άνθρωποι που σφάζουν τα παιδιά τους».** Αλλά ούτε και στη Σαντά έκατσε φεύγοντας αφήκε 150 καβαλάρηδες για να λεηλατήσουν ό,τι έμεινε, να κάψουν τα σπίτια και ύστερα να φύγουν και αυτοί. Στη μάχη αυτή σκοτώθηκαν 12 Τούρκοι και τραυματίστηκαν πολλοί από δε τους αντάρτες σκοτώθηκε ο Τσιρίπς .

Ο Φίλωνας Κτενίδης στο επικό του έργο «Η Καμπάνα του Πόντου», γραμμένο στην ποντιακή διάλεκτο, την πλησιέστερη προς την αρχαία την ελληνική γλώσσα διάλεκτο, η οποία ομιλείται σήμερα από χριστιανούς και μουσουλμάνους, από τον Πόντο και τον ελλαδικό χώρο, μέχρι την Αυστραλία, τη δυτική Ευρώπη, τον Καναδά και τις ΗΠΑ, συμπυκνώνει την ιστορία των Ελλήνων του Πόντου:

»Θεέ μ'! Δείξον τη δύναμη Σ'! Χριστέ μ' ποίσον το θάμα Σ'!

»Ποίσον με ποταμόπετραν βαρύν τη καταράχτε,

»Ποίσον με σπέλιας κατωθύρ', 'ς σην γην καταχωμένον,

»Ποίσον με, αν θέλτς, μικρόν λιθάρ', αν θέλτς, ποίσο με χώμαν.

»Θεέ μ'... ποίσον με ήνταν θέλτς... Μόνον 'ς σον τόπο μ', άφς με.

»Άφς με αδά να θάφκουμαι, 'ς σον τόπον ντ' εγεννέθα,

»'ς σο μνήμαν όμπου έθαψα την μάνα μ' και τον κύρη μ'...»

Τα «Δικαστήρια Ανεξαρτησίας» της Αμάσειας

Αμάσεια – Σεπτέμβριος του 1921
Amaseia/Amasya – September of 1921

Κείμενο:
Παρουσίαση:

Δρ. Θεοφάνης Μαλκίδης
Τριαντάφυλλος Καλεμκερίδης

Τριαντάφυλλος Καλεμκερίδης, Astoria, NY

Μία ακόμη μέθοδος εκδίωξης των Ελλήνων του Πόντου ήταν η εξόντωση της ηγεσίας τους. Η εξόντωση θα συνέβαλλε στο να χαθεί η καθοδήγηση των Ελλήνων και να σημειωθεί πιο γρήγορα η δολοφονία τους. Στον Πόντο, η ηγεσία των Ελλήνων εξοντώθηκε με τα «δικαστήρια ανεξαρτησίας». Εδρα των δικαστηρίων ανεξαρτησίας ορίστηκε η πόλη Αμάσεια και όχι κάποια παράκτια, γιατί έπρεπε να είναι μακριά από τις μεγάλες πόλεις, στις οποίες υπήρχαν προξενεία και εκπρόσωποι διαφόρων ξένων εμπορικών καταστημάτων.

Η διαδικασία η οποία ακολουθούνταν από τα μέλη των «δικαστηρίων», τα οποία ήταν απλοί πολίτες μέλη εθνικιστικών ομάδων, ήταν συνοπτική. Μετά την τυπική απολογία, ανακοίνωναν στους προγραφέντες την απόφαση του «δικαστηρίου» που ήταν ο θάνατος δί'

απαγχονισμού. Πρόεδρος της τριμελούς επιτροπής ήταν αρχικώς ο Ταχσίν μπέη και μετά το θάνατό του ο δικηγόρος και βουλευτής Αμισού Εμίν μπέη . Τα «δικαστήρια» σπάνια καταδίκασαν κάποιους υπόδικους σε πέντε, δέκα ή δεκαπέντε χρόνια κάθειρξη, για να κρατήσουν τους τύπους της δήθεν δικαστικής νομιμότητας, ενώ η συκοφαντία, το ψέμα, η υποκρισία και η σκηνοθεσία οργιάζαν.

Στον Πόντο, έδρα των δικαστηρίων ανεξαρτησίας ορίστηκε η πόλη Αμάσεια και όχι κάποια παράκτια, γιατί έπρεπε να είναι μακριά από τις μεγάλες πόλεις, στις οποίες υπήρχαν προξενεία και εκπρόσωποι διαφόρων ξένων εμπορικών καταστημάτων. Η κεμαλική κυβέρνηση θεωρούσε τη θανατική καταδίκη της ηγεσίας του ποντιακού ελληνισμού εσωτερική της υπόθεση.

Τα «δικαστήρια ανεξαρτησίας» εκδίδουν «αποφάσεις» και εκτελούνται πρόκριτοι, βουλευτές, δημοσιογράφοι, καθηγητές, δάσκαλοι, ακόμα και μαθητές γυμνασίων καθώς και κληρικοί, από τους οποίους ζητούνται δηλώσεις ότι συμμετείχαν στην οργάνωση του επαναστατικού απελευθερωτικού κινήματος στον Πόντο, μεταξύ των άλλων και τους μητροπολίτες Τραπεζούντας Χρύσανθο, Αμασειάς Γερμανό, Νεοκαισάρειας Πολύκαρπο, Χαλδίας και Κερασούντας Λαυρέντιο, και τον επίσκοπο Απολλωνιάδος Ιωακείμ. Όπως κατήγγειλε το Οικουμενικό Πατριαρχείο οι υποτιθέμενοι ένοχοι τις «δηλώσεις» τους τις υπέγραψαν μετά τη θανατική καταδίκη του, την παραμονή της εκτέλεσής τους ή ακόμη και όντας δολοφονημένοι από καιρό. Τέτοιες περιπτώσεις είναι του δικηγόρου Χ. Ελευθεριάδη δικηγόρου στην Κερασούντα που είχε δολοφονηθεί στην Κερασούντα το 1920, ο διαπραγματευτής με τις κεμαλικές αρχές Μ. Μαυρίδης, ο διευθυντής του ορφανοτροφείου Γ. Καλογερόπουλος, ο Α. Δελικάρης, ο Λ. Τεσταμπασιδής, ο Ι. Ελευθεριάδης⁴. Ακόμη θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο καθηγητής Γ. Παπαμάρκου, ο διευθυντής της Οθωμανικής Τράπεζας Π. Παπαδόπουλος και ο έμπορος Θ. Εκμεντζίογλου οι οποίοι ήταν ήδη νεκροί από την προηγούμενη της εκτέλεσής τους μεταφέρθηκαν στον τόπο του μαζικού εγκλήματος προκειμένου τα άψυχα σώματά τους να υποστούν την ποινή τους.

Ο κατάλογος των καταδικασμένων σε θάνατο επιφανών Ποντίων που απαγχονίστηκαν την ίδια ημέρα και ώρα στον ίδιο χώρο, στις 8/21 Σεπτεμβρίου 1921, στην πλατεία της Αμάσειας είναι πολύ μεγάλος. Εκεί οδηγήθηκαν 72 Έλληνες μάρτυρες, με επικεφαλής τον αρχιμανδρίτη Πλάτωνα Αϊβαζίδη, ο οποίος, δίδαξε για τελευταία φορά στους αδερφούς του το θείο λόγο⁵.

Η τουρκική εφημερίδα Echali που εκδιδόταν στη Σαμψούντα αναφέρει στο 28ο φύλλο της, στις (18.9.1921), ότι τα δικαστήρια της ανεξαρτησίας καταδίκασαν σε απαγχονισμό τους

⁴ Patriarcat Oecuménie, *Les atrocités kémalistes dans les régions du Pont et dans le reste de l' Anatolie*, Constantinople 1922 σ.52.

⁵ Ο καθηγητής Π. Βαλιούλης ως πρόεδρος του μουσικοφιλολογικού συλλόγου Άνω Αμισού Ορφεύς έζησε ως θανατοποινίτης τα «δικαστήρια ανεξαρτησίας» περιγράφει τα γεγονότα στο βιβλίο του *Σελίδες εκ της συμφοράς του Πόντου 1921-1924*, Αθήνα 1957, σ.26.

Έλληνες καθηγητές του Αμερικανικού Κολεγίου της Μερζιφούντας Γ. Θεοχαρίδη, Χ. Γεωργίου και Α. Συμεών. Επίσης εξορίστηκαν οι Ι. Λάζαρος, Α. Τερζόγλου, Π. Χατζηλάμπρου και δέκα άλλοι επιφανείς Πόντιοι. Η τουρκική εφημερίδα Hilal, που εκδιδόταν επίσης στη Σαμψούντα, επισημαίνει με τη σειρά της στο 134ο φύλλο της, στις (19.9.1921), ότι τα ίδια αυτά δικαστήρια καταδίκασαν, προς λύπη όλων, τον καθηγητή του ελληνικού σχολείου της Σαμψούντας Γ. Παπαμάρκου, καθώς επίσης και 85 άλλους Έλληνες, που ήταν όλοι επώνυμα μέλη της ελληνικής κοινωνίας και αποτελούσαν μέρος της ανώτερης πνευματικής, κοινωνικής και οικονομικής ομάδας της χώρας.

Σύμφωνα με την τουρκική εφημερίδα Boudjak των Κοτυώρων (19.9.1921), τα «δικαστήρια ανεξαρτησίας» καταδίκασαν κατά τον ίδιο τρόπο σε θάνατο τους Έλληνες: Α. Ασλίδη, Ι. Δαζαράκη, τον δικηγόρο Π.Βαϊμανίδη και τον Χ. Ιωάννου. Κατά την εφημερίδα Echali (25.9.1921), καταδικάστηκαν επίσης σε θάνατο οι ακόλουθοι Έλληνες: ο αρχιμανδρίτης Πλάτων Ν. Αιβαζίδης, πρωτοσύγκελος της Μητρόπολης· Ι. Καδέμογλου, αντιπρόσωπος του Μητροπολίτη του Καβάκ· Α. Τσίνογλου, γραμματέας της Μητρόπολης· Β. Παπαδόπουλος, διευθυντής της εφημερίδας Διογένης· Λ. Κυρ. Πατσιόγλου, δικηγόρος και δημοσιογράφος· Ι. Ιορδανίδης, δικηγόρος· Κ. Κωνσταντινίδης· Π. Παπαδόπουλος, διευθυντής της Οθωμανικής Τράπεζας και εκατό ακόμη επίσημοι, όλοι επώνυμοι πολίτες, δικηγόροι, γιατροί, εκπαιδευτικοί, φαρμακοποιοί, τραπεζίτες, κ.ά., με τις οικογένειές τους.

Δύο από τους συλληφθέντες υπόδικους, ο ιατρός Η. Χαριτίδης και ο φαρμακοποιός ανάπηρος του ρωσοθωμανικού πολέμου είχαν πιστέψει ότι μπορούσαν να γλυτώσουν αποδεικνύοντας την προσφορά τους στο κράτος. Ωστόσο κάτι τέτοιο ήταν αδιανόητο. Σημαντική μορφή μεταξύ των καταδικασθέντων ήταν ο δημοσιογράφος και εκδότης της εφημερίδας Εποχή της Τραπεζούντας Ν. Καπετανίδης. Ο Ν. Καπετανίδης, γεννήθηκε στη Ριζούντα, το Δεκέμβριο του 1889 και τέλειωσε το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας, το 1905.

Ο Καπετανίδης από την τελευταία τάξη του γυμνασίου, άρχισε να γράφει χρονογραφήματα στην εφημερίδα «Ο Φάρος της Ανατολής» και αργότερα έγραφε στην «Επιθεώρηση», στην «Ηχώ του Πόντου» και στα ετήσια «Ημερολόγια» του Κωνσταντίνου Σκόκου και της Ελένης Σβορώνου.

Ο Νίκος Καπετανίδης, σε πολύ νεαρή ηλικία θα αναλάβει το 1910 τη διεύθυνση των έξι τελευταίων τευχών του περιοδικού «Επιθεώρησις» του φίλου του και σημαντικού διανοούμενου του Ποντιακού Ελληνισμού Φίλωνα Κτενίδη.

Την περίοδο της ρωσικής κατοχής στην Τραπεζούντα 1916-1918, ο Ν. Καπετανίδης θα εκδώσει τη δική του εφημερίδα, τη «Σάλπιξ». Με την αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων από την Τραπεζούντα, και ενώ οι περισσότεροι νέοι εγκατέλειψαν την πόλη, ο Καπετανίδης έμεινε και εξέδωσε την εφημερίδα, την «Εποχή». Η εφημερίδα «Εποχή», κυκλοφορούσε τρεις έως και τέσσερις φορές την εβδομάδα και μέσα από τις στήλες της ο Καπετανίδης επέκρινε πάντοτε επώνυμα τις βιαιότητες και τις θηριωδίες των Τούρκων, ενάντια στους Έλληνες. Τεκμήρια τόλμης είναι η συζήτησή του από τις στήλες

της «Εποχής» με την τουρκική εφημερίδα της Τραπεζούντας «Σελαμέτ», γύρω από το θέμα των βιαιοτήτων και κυρίως γύρω από το ζήτημα της ανεξαρτησίας του Πόντου.

Το κεμαλικό καθεστώς ήταν φυσικό να ενοχλείται από την κριτική που του έκαναν οι ελληνικές εφημερίδες και ιδιαίτερα αυτή του Καπετανίδη. Έτσι αποφασίστηκε η επιβολή λογοκρισίας, παρότι ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος είχε λήξει.

Ο Καπετανίδης στα κύρια άρθρα της εφημερίδας του, χτυπούσε τις δολοφονίες και λεηλασίες, κυρίως στην επαρχία Τραπεζούντας που έκαναν ομάδες Τούρκων άτακτων οπλοφόρων. Χαρακτηριστικά υπήρξαν τα άρθρα του «Η ύπαιθρος κατασφάζεται» και «Ρίζε, καϋμένη Ρίζε!», όπου ο Καπετανίδης, περιγράφει με τα μελανότερα χρώματα την καταστροφή

Με την ίδια αγωνιστικότητα έγραφε ο Καπετανίδης και τις ανταποκρίσεις του στις εφημερίδες της Κωνσταντινούπολης «Πρωία», «Πρόοδος» και το σατιρικό «Άνω-Κάτω», από το οποίο μάλιστα, αναδημοσίευσε στην «Εποχή» ορισμένα χαρακτηριστικά κομμάτια. Με την έξαρση των διωγμών των Ελλήνων του Πόντου και την πρόθεση των κεμαλικών να δολοφονηθούν οι πνευματικοί άνδρες οι οποίοι καθοδηγούσαν το λαό, ο Νίκος Καπετανίδης συνελήφθη από τους Τούρκους, με την κατηγορία ότι βρέθηκε στο σπίτι του μία επιστολή του Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδη, εκ των ηγετών των Ποντίων για τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους. Ο Καπετανίδης, κατηγορήθηκε μαζί με άλλους 68 Πόντιους ότι αγωνιζόταν για την ανεξαρτησία του Πόντου, και με αυτή την κατηγορία οδηγήθηκαν στο δικαστήριο «ανεξαρτησίας» της Αμάσειας, όπου ο Καπετανίδης έδειξε για άλλη μία φορά τη γενναιότητα της ψυχής του. Όταν ο πρόεδρος του δικαστηρίου του απηύθυνε την κατηγορία ότι αγωνιζόταν για την ανεξαρτησία του Πόντου, ο Καπετανίδης σηκώθηκε και συμπλήρωσε τα εξής: «Όχι μόνον για την ανεξαρτησία, αλλά και για την ένωση του με την Ελλάδα!». Ο Καπετανίδης απαγχονίστηκε στις 21 Σεπτεμβρίου του 1921, στην Αμάσεια.

Το δικαστήριο της Αμάσειας καταδίκασε ερήμην σε θάνατο και τα μέλη της ποντιακής Εθνοσυνέλευσης του Βατούμ, Β. Ιωαννίδη, Λ. Ιασονίδη, Κ. Κωνσταντινίδη και όπως αναφέραμε, τους μητροπολίτες Τραπεζούντας Χρύσανθο, Αμασειάς Γερμανό, Νεοκαισαρείας Πολύκαρπο, Χαλδείας και Κερασούντας Λαυρέντιο, τον επίσκοπο Απολλωνιάδος Ιωακείμ, καθώς και το νομικό Αρ. Νεόφυτο, τον δημοσιολόγο Νικ. Ιασονίδη, τους Χ. Σιδηρόπουλο, Επ. Σεφεριάδη, Θεμ. Πατσιάδη, Κ. Παπαθεοδώρου, Γ. Γαληνό, Γ. Βαλαβάνη και τον εκδότη της εφημερίδας Λόγος της Τραπεζούντας Ν. Λεοντίδη.

Εξαιρετική είναι η επιστολή του μελλοθάνατου Αλέξανδρου Ακριτίδη, εμπόρου Τραπεζούντας προς την οικογένειά του, λίγο πριν τον απαγχονισμό του στην Αμάσεια. Για πολλούς, όπως και η επόμενη του Μ. Κωφίδη θεωρούνται η πεμπτούσια της Ρωμηοσύνης:

*«Κυριακή, 7 Σεπτεμβρίου 1921
Γλυκυτάτη μου Κλειώ*

Σήμερον ετελέσθη εν τη φυλακή λειτουργία και εκοινωνήσαμε όλοι, περί τους 100 από διάφορα μέρη. Έχει αποφασισθεί ο δια της κρεμάλας θάνατος. Αύριον θα πηγαίνουν οι 60, μεταξύ αυτών οι 5 Τραπεζούντιοι και θα γίνει ο δι' αγχόνης θάνατος. Την Τρίτην δεν θα είμεθα εν ζωή, ο Θεός να μας αξιώσει τους ουρανούς και σε σας να δώσει ευλογίαν και υπομονήν και άλλο κακόν να μη δοκιμάσητε. Όταν θα μάθετε το λυπηρόν γεγονός να μη χαλάσετε τον κόσμον, να έχετε υπομονή.

Τα παιδιά ας παίξουν και ας χορέψουν. Ας σε βλέπω να κανονίσης όλα όπως ξέρεις εσύ. Ο αγαπητός μου Θεόδωρος ας αναλαμβάνει πατρικά καθήκοντα και να μην αδικήσει κανένα από τα παιδιά τον Γέργον να τελειώσει το σχολείον και να γίνει καλός πολίτης.

Τον Γιάννην ας τον έχει μαζί του στη δουλειά. Από τα μικρά, τον Παναγιώτη να στείλεις στο σχολείο, την Βαλεντίνην να την μάθης ραπτικήν. Την Φωφών να μη χωρίζεσαι ενόσω ζεις. Εις τον Στάθιον τας ευχάς μου και την υποχρέωσιν όπως χωρίς αμοιβήν διεκπεραιώσει όλας τα οικογενειακάς μου υποθέσεις που θα του αναθέσητε.

Ο παπα Συμεών ας με μνημονεύσει ενόσω ζη. Να δώσης 5 λίρες στην Φιλόπτωχον, 5 λίρες στην Μέριμναν, 5 λίρες στου Λυκαστή το σχολείον. Και ας με συγχωρέσουν όλοι οι αδελφοί μου, οι νυφάδες και όλοι οι συγγενείς και φίλοι. Αντίο βαίνω προς τον πατέρα και συγχωρήσατέ μου ο υμέτερος Αλ. Γ. Ακριτίδης»

Στο ίδιο κλίμα και η επιστολή του μελλοθάνατου Ματθαίου Κωφίδη, βουλευτή Τραπεζούντας:

«15/28 Σεπτεμβρίου 1921 φυλακαί Τιμαρχανέ – Αμασείας Φιλτάτη Ουρανία Χθες ημέραν της Σταυροπροσκυνήσεως επαρουσιάσθη εις το δικαστήριον Ιστικλάλ, καμίαν ελπίδα δεν έχω πλέον, σήμερον θα δοθή η απόφασις η οποία βεβαίως θα είναι καταδικαστική, σας αφίνω υγιάν και εις την προστασίαν του Παναγάθου, περιττά τα πολλά λόγια, θάρρος και εγκαρτέρησις και ελπίς επί Κύριον, δια να ημπορέσης το κατά δύναμιν να σηκώσης το βαρύ φορτίον σου. Σας γλυκοφιλώ όλους Ο Ματθαίος σου Υ.Γ. Εις τα φίλτατα την ευχήν μου, καλήν πρόοδον και καλήν διαγωγήν όπως η ψυχή μου και μακρόθεν αγάλλεται. Ο ίδιος»

Η καταδίκη και ο απαγχονισμός στην Αμάσεια όλης της θρησκευτικής, πνευματικής και πολιτικής ηγεσίας ήταν μια προσχεδιασμένη δολοφονική πράξη που αναγκάστηκαν να καταδικάσουν ακόμη και οι πρόσφατα φιλικά προσκείμενες στην κεμαλική κυβέρνηση πρώην συμμαχικές χώρες Γαλλία και Ιταλία, αλλά και όλες οι ευρωπαϊκές.

Η Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όταν πληροφορήθηκε από έκθεση του μητροπολίτη Αμασείας τη πράξη των Κεμαλικών, αποφάσισε να επισκεφτεί αμέσως ο τοποτηρητής του Πατριαρχικού Θρόνου Νικόλαος τους ύπατους αρμοστές των Μεγάλων Δυνάμεων για να διαμαρτυρηθεί για τα εγκλήματα αυτά και παράλληλα να τα καταγγείλει τηλεγραφικά στον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών και τους προέδρους των κυβερνήσεων της Αγγλίας, Γαλλίας και Ιταλίας. Επίσης να ενημερώσει με επιστολές τον αρχιεπίσκοπο Κανταουρίας και Ουψάλας, τον επίσκοπο των Παλαιοκαθολικών στην Ελβετία Χέρτζοκ και τους επισκόπους Σικάγου και Χάρρισβουργκ. Ανάλογη διαμαρτυρία

στάλθηκε (19 Δεκεμβρίου 1921) από τον τοποτηρητή του Θρόνου και προς τους αντιπροσώπους της Κοινωνίας των Εθνών, στη Γενεύη, ενώ στις 6 Οκτωβρίου οι αντιπρόσωποι όλων των ελληνικών επιτροπών, Εφοριών και Οργανισμών της Κωνσταντινούπολης, έστειλαν ψηφίσματα προς τα ευρωπαϊκά κράτη.

Ανάλογη διαμαρτυρία στάλθηκε (19 Δεκεμβρίου 1921) από τον τοποτηρητή του Θρόνου και προς τους αντιπροσώπους της Κοινωνίας των Εθνών (ΚτΕ), στη Γενεύη:

Καταγγελία και ψήφισμα διαμαρτυρίας υπήρξε και από τους Έλληνες συγγραφείς και λογοτέχνες, το οποίο στάλθηκε σε διανοομένους της Ευρώπης και της Αμερικής.

Ο Μουσταφά Κεμάλ με τα «δικαστήρια ανεξαρτησίας», προσπάθησε και εν μέρει το πέτυχε να παρουσιάσει ως απόλυτα νόμιμο το έργο της καταστροφής του Ελληνισμού και να δολοφονήσει τις ελληνικές κοινότητες των πιο ανθηρών πόλεων εξολοθρεύοντας τους επιφανείς με πολύ μεγαλύτερη σιγουριά απ' ό,τι με την εξορία, όπου θα μπορούσαν πιθανόν να σωθούν. Αυτό το τελευταίο αποτέλεσμα εξάλλου επιτεύχθηκε, γιατί εκατοντάδες απ' αυτούς τους επιφανείς Πόντιοι απαγχονίστηκαν ή τουφεκίστηκαν κυρίως στην Αμάσεια, όπου οι φυλακές γέμισαν από προσωπικότητες των επιστημών και του εμπορίου.

Ο Μουσταφά Κεμάλ με τη λειτουργία των δικαστηρίων ανεξαρτησίας «επεδίωξε διπλό σκοπό:

1. Να παρουσιάσει ως απόλυτα νόμιμο το έργο της καταστροφής του μικρασιατικού ελληνισμού.
2. Να θανατώσει, από την άλλη, τις ελληνικές κοινότητες των πιο ανθηρών πόλεων εξολοθρεύοντας τους επιφανείς με πολύ μεγαλύτερη σιγουριά απ' ό,τι με την εξορία, όπου θα μπορούσαν πιθανόν να σωθούν. Αυτό το τελευταίο αποτέλεσμα εξάλλου επιτεύχθηκε, γιατί εκατοντάδες απ' αυτούς τους επιφανείς κρεμάστηκαν ή τουφεκίστηκαν κυρίως στην Αμάσεια, όπου οι φυλακές ξεχείλισαν από διακεκριμένες προσωπικότητες των επιστημών και του εμπορίου, προερχόμενες απ' όλα τα μέρη της περιοχής του Πόντου

Η μαζική εξόντωση της ηγεσίας των Ελλήνων το Σεπτέμβριο του 1921 στα «δικαστήρια ανεξαρτησίας» αποτελεί ένα μικρό μέρος του Ελληνικού ολοκαυτώματος. Ωστόσο έχει μεγάλη σημασία γιατί με την έλλειψη των ηγετών του Ελληνισμού χάθηκε και η καθοδήγηση και οι φυσικοί τους αρχηγοί.

Ήταν μία από τις τελευταίες πράξεις που οδήγησαν στην εκδίωξη και την προσφυγιά, στη λήθη και στο σκοτάδι, στην προσφυγιά και την καταστροφή.

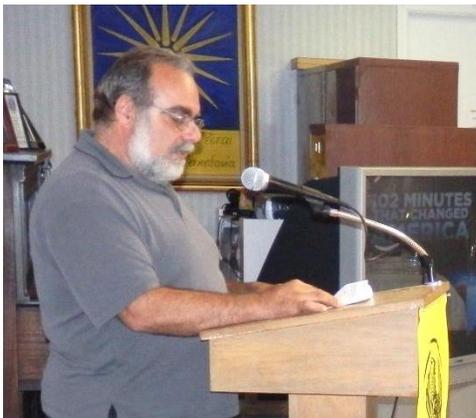
Η Καταστροφή της Σμύρνης

Σμύρνη – Σεπτέμβριος του 1922
Smyrna – September of 1922

Κείμενο:
Παρουσίαση:

Δρ. Θεοφάνης Μαλκίδης
Αθανάσιος Καϊρακτίδης

Αθανάσιος Καϊρακτίδης, Flushing, NY
«δεν έλειπε τίποτε σχετικά με τη θηριωδία, την ακολασία, την σκληρότητα και όλη τη μανία του ανθρώπινου πάθους». Εικοσιπέντε χιλιάδες Έλληνες χάθηκαν στην πυρκαγιά, ενώ μόνο

Στις 13 Αυγούστου 1922, αρχίζει η αντεπίθεση του Κεμάλ, ο οποίος έχει υπογράψει σύμφωνο φιλίας και συνεργασίας με τη σοβιετική Ρωσία, τις τρεις σοβιετικές Δημοκρατίες του Καυκάσου, αλλά και με τις ανταντικές χώρες Γαλλία και Ιταλία. Η συμφωνία Γάλλων - Κεμάλ αποκαθιστούσε την οικονομική και πολιτική κυριαρχία του τουρκικού στοιχείου στη Μ. Ασία, όταν θα αποχωρούσε ο Ελληνικός στρατός.⁶ Δύο εβδομάδες αργότερα, στις 27 Αυγούστου, οι Τούρκοι μπαίνουν στη Σμύρνη και αρχίζει ο εμπρησμός της και η καταστροφή κάθε ελληνικής παρουσίας . Εκεί, όπως σημειώνει ο George Horton

⁶Emin Yalman A, *Turkey in the World War*, New Haven 1930.

το διάστημα από 27 Αυγούστου μέχρι 4 Σεπτεμβρίου 1922 δολοφονήθηκαν 50.000 Έλληνες.

Ο Νουρεντίν μπέη διοικητής της Σμύρνης εκδίδει το παρακάτω διάταγμα σχετικά με για την εκκένωση της δυτικής Μικράς Ασίας από την πληθυσμό της (3 και 10-9-1922) «1ον) Όλοι οι Έλληνες και αρμένιοι από του 18ου έτους μέχρι του 45ου, οι ευρισκόμενοι εις τα απελευθερωθέντα εδάφη από τον στρατόν μας, καθώς και οι έλληνες και αρμένιοι οι μεταφερθέντες από τον ελληνικόν στρατόν εις τα παράλια προς επιβίβασιν και εγκαταλειφθέντες κατόπιν της ακατασχέτου καταδιώξεως του στρατού μας πρέπει να παραδοθούν πάραυτα. Θα κρατηθούν ως αιχμάλωτοι μέχρι πέρατος των εχθροπραξιών. Το μέτρον τούτο λαμβάνεται εναντίον των διότι έλαβον επισήμως τα όπλα εναντίον της Πατρίδος, διότι κατετάγησαν εις τον εχθρικόν στρατόν, διότι τελευταίως ακόμη επυρπόλησαν πόλεις και χωρία και διέπραξαν ανηκούστους ωμότητας εναντίον του ειρηνικού πληθυσμού και δια να μην προσέλθουν εάν αφεθούν ελεύθεροι, να ενισχύσουν τον εχθρικόν στρατόν. 2ον) Όλοι εκείνοι τους οποίους δεν αφορά το πρώτον άρθρον και γενικώς όλαι οι συμυρναϊκαί οικογένειαι ή έλληνες και αρμένιοι πρόσφυγες, δύνανται να μεταναστεύσουν μέχρι της 30ης Σεπτεμβρίου 1338 [Σημ. οθωμανικό χρονολογικό σύστημα]. Όσοι, παρελθούσης της προθεσμίας ταύτης, δεν θα έχουν εγκαταλείψει την χώραν και θα κριθούν ύποπτοι απειλής κατά της ασφαλείας του στρατού και της δημοσίας τάξεως θα οδηγηθούν εκτός της πολεμικής ζώνης. 3ον) Επειδή η Μεγάλη Εθνοσυνέλευσις έλαβε μέτρα διά την εκκαθάρισιν από τα λείψανα του ελληνικού στρατού και εκμηδένισιν των καταστρεπτικών οργανώσεων του εχθρού, όλαι οι κάτοικοι άνευ διακρίσεως φυλής και θρησκείας οφείλουν να επιστρέψουν εις τας εστίας των και να επαναλάβουν τας ειρηνικάς εργασίας των..

Κάθε στοιχείο της καταστροφής των Ελλήνων έπρεπε να εξαφανιστεί για να μην ενοχοποιηθεί ο κεμαλισμός, ο οποίος δημιουργεί συνθήκες για να εξαφανίσει κάθε πειστήριο, με τη συνεργασία ξένων δυνάμεων. Αυτές που διέκοψαν το έργο της «Ανακριτικής Επιτροπής Ανατολής», για τις σφαγές των Ελλήνων και Αρμενίων και παροχή κάθε επιβαρυντικού στοιχείου.

Γράφει σχετικά η πρόσφυγας και συγγραφέας Διδώ Σωτηρίου: «Βάλαν φωτιά στη Σμύρνη...εκατοντάδες χιλιάδες κόσμος, τρελός από φόβο, αρχίνησε να τρέχει από όλα τα στενοσόκακα και του βερχανέδες και να ξεχύνεται στη παραλία σαν μαύρο ποτάμι...μπρος θάλασσα και πίσω σφαγή....Έπηξαν οι δρόμοι, το λιμάνι οι εκκλησιές, τα σχολειά, οι δημόσιοι χώροι. Στα πεζοδρόμια γεννιόνταν παιδιά και πέθαιναν γέροι. Ενάμισι εκατομμύριο άνθρωποι βρεθήκανε ξαφνικά έξω απ' την προγονική τους γη. Παράτησαν σκοτωμένα παιδιά και γονιούς άταφους. Παράτησαν περιουσίες, τον καρπό στα δένδρα και στα χωράφια το φαΐ στη φουφού, τη σοδειά στην αποθήκη το κομπόδεμα στο συρτάρι, τα πορτρέτα των προγόνων στους τοίχους. Και βάλθηκαν να τρέχουν να φεύγουν κυνηγημένοι απ' το τούρκικο μαχαίρι και τη φωτιά του πολέμου. Έρχεται μια τραγική στιγμή στη ζωή του ανθρώπου, που το θεωρεί τύχη να μπορέσει να παρατήσει το έχει του, την πατρίδα του το παρελθόν του και να φύγει, να φύγει λαχανιασμένος αποζητώντας αλλού τη σιγουριά.

Στις 28 Αυγούστου 1922 κατακρεουργήθηκε ο μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, και μαζί του 342 κληρικούς της Μητροπόλεως Σμύρνης και των περιχώρων που άγρια βασανίστηκαν, ανάμεσά τους ο Ιερέυς Μελέτιος, τον σταύρωσαν στον κορμό ενός πεύκου, ο Ιερέυς Ιάκωβος Αρχαντζάκης, άγρια τον παλούκωσαν, ο Ιεροδιάκονος Γρηγόριος, τον έκαψαν ζωντανό, ο Γρηγόριος Μητροπολίτης Κυδωνιών, τον έθαψαν ζωντανό και μαζί του ένα πλήθος κληρικών και λαϊκών της περιοχής του, ο Αμβρόσιος Μητροπολίτης Μοσχονησίων, του πετάλωσαν τα πόδια και τον κατατεμάχισαν, μαζί του 11 ιερείς και 2 αγνώστων στοιχείων μοναχούς τους έσφαξαν, ο Ευθύμιος επίσκοπος Ζήλων, από τα Παράκοιλα της Καλλονής, πέθανε στη φυλακή μετά από βασανιστήρια, ο Προκόπιος Μητροπολίτης Ικονίου, κακοποιήθηκε λίγο πριν το 1922. Τον Ισαάκ Γιαβρόγλου τον κρέμασαν έξω από το Δημαρχείο μιας πόλης της Καισαρείας, το Νικόλαο Μπουτζαλή που μαζί με άλλους 6 Σμυρναίους τους έσφαξαν στο κατώφλι του σπιτιού του. 50.000 οι θανατωθέντες Σμυρναίοι, 4.000 Αϊβαλιώτες, 3.500 Φωκαείς, 3.361 Περγαμηνιώτες, 6.000 Μοσχονησιώτες, έχασαν τη ζωή τους εκείνες τις ημέρες.

Το 1922 περίπου 1,5 εκατομμύριο Έλληνες αναγκάστηκαν να έρθουν σαν πρόσφυγες στην Ελλάδα, μία καταστροφή μεγαλύτερη και χειρότερη και από την πτώση της Κωνσταντινούπολης αφήνοντας πίσω τους 1.000.000 νεκρούς και χιλιάδες αγνοούμενους. Επίσης ο ελληνικός στρατός απώλεσε 30.000 μέλη του ενώ είχε 45.000 τραυματίες. Το Σεπτέμβριο του 1922 πολλά πλοία μετέφεραν πρόσφυγες, κυρίως γυναικόπαιδα, στον Πειραιά, στα νησιά και αλλού. Ο Morgenthau παρομοιάζει τους πρόσφυγες αυτούς «με 26.000.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά οι οποίοι είχαν ξαφνικά και απρόσμενα φτάσει στα λιμάνια των ΗΠΑ».

Στις 10 Οκτωβρίου 1922, περίπου 20.000 ορφανά Ελλήνων και Αρμενίων παρέμεναν ακόμα στην Τουρκία, περιμένοντας τη μεταφορά τους στην Ελλάδα. Μετά τη συμφωνία για την ανταλλαγή των πληθυσμών, καθώς γράφει ο Μ. Ροδάς, «ο αριθμός των ανταλλαξιμών κατά μέσον όρον ανήλθεν σε 180.000 άτομα».

Με αυτά τα δεδομένα, όταν άρχισε ή Συνδιάσκεψη της Λωζάννης την 1η Νοεμβρίου 1922 έμεναν ακόμα στην Κωνσταντινούπολη και στα περίχωρά της, καθώς και στην Ίμβρο και την Τένεδο περίπου 300.000 Έλληνες και στη Μικρά Ασία άλλες 400.000. Οι περισσότεροι έφυγαν με την ελληνοτουρκική συνθήκη της ανταλλαγής των πληθυσμών και άλλοι στους διωγμούς που ακολούθησαν το 1942, το 1955 και το 1964.

Το Πογκρόμ της Πόλης

Κωνσταντινούπολις – Σεπτέμβριος του 1955
Constantinople/Istanbul – September of 1955

Κείμενο:
Παρουσίαση:

Δρ. Θεοφάνης Μαλκίδης
Βασίλειος Τσιφτσής

Βασίλειος Τσιφτσής, Staten Island NY
Πρόεδρος Πανθρακικής Ένωσης Αμερικής

Παρά την προπαγάνδα, ότι ο Μουσταφά Κεμάλ γεννήθηκε το 1881 στη Θεσσαλονίκη, στο τριώροφο κτήριο, το οποίο είχε χτίσει δήθεν ο πατέρας του και βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αποστόλου Παύλου και Αγίου Δημητρίου (τότε Γενί Καπί και Νουμάν Πασά), εμείς υποστηρίζουμε ότι ο ισχυρισμός της γέννησης του Μουσταφά Κεμάλ στη Θεσσαλονίκη και στο συγκεκριμένο κτήριο είναι ένας μύθος.

Ο Κεμάλ γεννήθηκε στη Χρυσαιγή (Σαρίγερ) Λαγκαδά και μάλιστα το 1981, με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Μουσταφά Κεμάλ, επισκέφθηκε την Χρυσαιγή (το κτήριο της τότε κοινότητας) ο Τούρκος πρόξενος Θεσσαλονίκης μαζί

με τον γραμματέα του (εφημ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ, 10 Μαΐου 1981) συνοδευόμενοι και από Τουρκικό τηλεοπτικό συνεργείο.

Ο πρόξενος ήξερε την αλήθεια και γι' αυτό παρακάλεσε τους κατοίκους να του υποδείξουν το ακριβές σημείο γέννησης του Μουσταφά Κεμάλ, απ' όπου πήρε πολλές φωτογραφίες. Σε κάποια στιγμή αποκάλυψε στους Έλληνες συνοδούς του: «γνωρίζω ότι αυτή είναι η αλήθεια, αλλά είναι δύσκολο να το παραδεχθούμε επίσημα και καταλαβαίνετε το λόγο...». Ο ίδιος προθυμοποιήθηκε να χρηματοδοτήσει την ανέγερση μουσείου, το οποίο θα βοηθούσε και την ανάπτυξη του χωριού...

Το 1981 πάλι, με αφορμή τους εορτασμούς για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Κεμάλ, οι βουλευτές Ν. Βενιζέλος και Κ. Μπαντουβάς, με ερώτησή τους στο Ελληνικό Υπουργείο των Εξωτερικών, αμφισβήτησαν επισήμως τη θεωρία ότι το σπίτι δίπλα στο Τουρκικό Προξενείο Θεσσαλονίκης είναι αυτό στο οποίο γεννήθηκε ο Κεμάλ, επικαλούμενοι μάλιστα και αυτοί την μαρτυρία της ίδιας της αδελφής του της Μακμπουλέ, όπως διασώθηκε σε τουρκικές βιβλιογραφικές πηγές (Aydemir κλπ)

Στην δεκαετία του 1930, μετά το ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας και συγκεκριμένα το 1934 η Ελληνική κυβέρνηση ανάρτησε έξω από το σπίτι, μία πινακίδα όπου αναφερόταν ότι «εδώ γεννήθηκε ο Μουσταφά Κεμάλ». Και σαν να μην έφτανε αυτό, το 1937 η κυβέρνηση του Ιωάννη Μεταξά, έδωσε εντολή στο δήμο Θεσσαλονίκης να αγοράσει το σπίτι από την οικογένεια Σεραφειμίδου, που το κατοικούσε. Όταν η οικογένεια αρνήθηκε να το πουλήσει, τότε το κράτος προχώρησε στην απαλλοτρίωσή του. Μετά, ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Κ. Μερκουρίου, ενημέρωσε με επιστολή του την κυβέρνηση του Ισμέτ Ινονού, ότι χαρίζει το σπίτι στο Τουρκικό κράτος.

Η Τουρκία μετέφερε έπιπλα από τα ανάκτορα Ντολμά Μπαχτσέ και Τοπ Καπί της Κωνσταντινούπολης, ακόμα και ρούχα του Κεμάλ, τα οποία εκθέτονται πλέον στο δίνοντας την εντύπωση στον επισκέπτη, ότι χρησιμοποιήθηκαν μέσα σε αυτό το σπίτι από τον ίδιο τον Κεμάλ.

Συν τοις άλλοις, στο φερόμενο ως σπίτι του Κεμάλ γράφτηκε μία από τις μεγαλύτερες προβοκάτσιες στην παγκόσμια ιστορία.

Η έκρηξη τη νύχτα της 6ης προς την 7η Σεπτεμβρίου 1955 στον κήπο του τουρκικού προξενείου Θεσσαλονίκης και έξω από το ψευδές αναφερόμενο ως σπίτι του Μουσταφά Κεμάλ, θα αποτελέσει την αφορμή για το πρωτοφανή για τα παγκόσμια χρονικά διωγμό μίας αυτόχθονης ομάδας. Των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, οι οποίοι λίγα χρόνια πριν είχαν εξοντωθεί οικονομικά, με τον κεφαλικό φόρο.

Ο εκρηκτικός μηχανισμός έσπασε μερικά τζάμια. Ο κλητήρας του τουρκικού προξενείου της Θεσσαλονίκης έπεσε σε αντιφάσεις, σχετικά με τα αίτια της έκρηξης και τελικά ομολόγησε ότι αυτός έβαλε τη βόμβα, προσθέτοντας ότι του την έδωσε ο Oktay Egin,

φοιτητής της Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από την Κομοτηνή, ο οποίος και ομολόγησε την πράξη του. Ο Egin είχε εισαχθεί στο Πανεπιστήμιο χωρίς εξετάσεις και ο πατέρας του, Faik Egin, δάσκαλος στο σχολείο της Σαλμώνης Ροδόπης είχε υποστηριχθεί μαζί με τον Osman Ustunder, από το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής, ως υποψήφιος βουλευτής των Φιλελευθέρων το 1952.

Ο Oktay Egin αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση και ο τούρκος πρόξενος της Κομοτηνής Ahmet Umar, τον φυγάδευσε στην Τουρκία ,όπου εργάστηκε αρχικά στον ραδιοσταθμό της Κωνσταντινούπολης, στη διεύθυνση του Αστυνομικού σώματος, στην Οργάνωση Πληροφοριών (MIT), ενώ το 1993 διορίστηκε νομάρχης στην Καππαδοκία.

Μετά το συμβάν, η εφημερίδα Instabul Ekspres σε έκτακτο παράρτημα της παραποίησε τα γεγονότα χρησιμοποιώντας το φανατισμό, που είχε δημιουργηθεί στον Τουρκικό λαό λόγω του αντιαποικιοκρατικού αγώνα της ΕΟΚΑ προέτρεψε σε επεισόδια εναντίον των Ελλήνων. Πρωταγωνιστικό ρόλο θα κρατήσουν οι εθνικιστικές οργανώσεις και σωματεία όπως «Η Κύπρος είναι Τουρκική».

Μέσα σε εννέα περίπου ώρες καταστράφηκαν ολοσχερώς 1004 σπίτια, ενώ άλλα περίπου 2500 υπέστησαν μεγάλες ζημιές. Καταστράφηκαν επίσης 4348 καταστήματα, 27 φαρμακεία, 26 σχολεία, 5 σύλλογοι, οι εγκαταστάσεις 3 εφημερίδων, 12 ξενοδοχεία, 11 κλινικές, 21 εργοστάσια, 110 ζαχαροπλαστεία και εστιατόρια, 73 εκκλησίες, ενώ συλήθηκαν πάρα πολλοί τάφοι καθώς και οι τάφοι των πατριαρχών στην Μονή Βαλουκλή. Τουλάχιστον 30 Έλληνες σκοτώθηκαν και εκατοντάδες άλλοι κακοποιήθηκαν. Το μίσος εναντίον των ιερωμένων ήταν πρωτόγνωρο, αφού πολλοί απ' αυτούς ξυλοκοπήθηκαν, άλλοι γυμνώθηκαν και διαπομπεύθηκαν, εξαναγκαζόμενοι να φωνάζουν: «Η Κύπρος είναι τουρκική». Ο Επίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος και ο μοναχός Χρύσανθος Μαντάς ξυλοκοπήθηκαν μέχρι θανάτου, ο Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως Γεννάδιος παρεφρόνησε από τους ξυλοδαρμούς και ύστερα από λίγο χρόνο πέθανε, ενώ διάκονος υπέστη περιτομή.

Εκεί όμως που ο όχλος έδρασε ανελέητα ήταν εναντίον των Ελληνίδων. Σε 2000(!) υπολογίζονται οι βιασμοί, αν και επισήμως καταγγέλλθηκαν μόνο 200, για ευνόητους λόγους... Επίθεση από οργανωμένες ομάδες , δέχθηκε και το ελληνικό προξενείο στη Σμύρνη, το ελληνικό περίπτερο στην έκθεση της πόλης, όπου σχίσθηκε η ελληνική σημαία, ενώ οι Έλληνες αξιωματικοί που υπηρετούσαν στο στρατηγείο του NATO, διασώθηκαν την τελευταία στιγμή, αν και οι γυναίκες τους πάλι για ευνόητους λόγους δεν αναφέρθηκε σχεδόν ποτέ, ότι βιάσθηκαν.

Μετά τις δολοφονίες των Ελλήνων και τις καταστροφές των ελληνικών περιουσιών, ο Menderes, ο οποίος αργότερα απαγχονίστηκε (και για αυτά τα γεγονότα) κήρυξε το στρατιωτικό νόμο, συνελήφθησαν πάνω από 2000 άτομα, μεταξύ αυτών ο Asiz Nesin, ο Kemal Tahir, ο Nazim Hikmet, ενώ προβλήθηκαν ως υπεύθυνοι των ταραχών οι κομμουνιστές. Οι ζημιές που προκλήθηκαν εκτιμήθηκαν από την τουρκική κυβέρνηση, στα 70 εκατομμύρια λίρες, ενώ μόνο οι καταστροφές στις εκκλησίες , όπως σημείωσε το

Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, ήταν 150 εκατομμύρια δολάρια. Συνολικά οι ζημιές υπολογίζονται σε πάνω από 300 εκατομμύρια δολάρια.

Στις 22 Οκτωβρίου 1955, μετά τις αμερικανικές πιέσεις, η Τουρκία, σε μια κίνηση ηθικής ικανοποίησης της Ελλάδας ανέφερε σε ανακοίνωσή της τα εξής:

«προς ηθικήν αποκατάστασιν και έκφρασιν αποτροπιασμού δια την επίθεσιν προς την ελληνικήν σημαίαν και την καταστροφήν του ελληνικού προξενείου κατά τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου η ελληνική σημαία θα υψωθεί εις το νέο κτίριον του προξενείου της Σμύρνης και θα απονεμηθούν εις αυτήν τιμαί υπό τουρκικών και ελληνικών τμημάτων, θα ανακρουσθούν δε οι εθνικοί ύμνοι των δύο χωρών».

Δύο μέρες αργότερα ο Τούρκος Υπουργός των Εξωτερικών παρουσία τουρκικού αγήματος ύψωσε την ελληνική σημαία στη Σμύρνη. Στην τελετή όπου ήταν παρόντες όλοι οι αξιωματικοί των ΗΠΑ, μίλησαν ο υπουργός συγκοινωνιών της Τουρκίας, ο Έλληνας πρεσβευτής στην Άγκυρα Δ. Καλλέργης, με θερμά λόγια για την «ελληνοτουρκική φιλία».

Ο Η. Ηλιού όμως βουλευτής της ΕΔΑ για το ίδιο θέμα δήλωνε ότι «συνεκαλύφθησαν οι κανιβαλισμοί της Κωνσταντινουπόλεως και της Σμύρνης το ισχυρόν αυτό όπλον το οποίον διέθετεν η Ελλάς, δια να καταστήση τους αντίδικους της Κυπριακής ελευθερίας, υπόδικους ενώπιον της διεθνούς κοινής γνώμης».

Τελικά δόθηκαν ως αποζημίωση για τις καταστροφές δόθηκαν 3 εκατομμύρια λίρες στα ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης, που έπαθαν σοβαρές ζημιές, ενώ έχει ενδιαφέρον ότι η Ελλάδα δεν έλαβε κανένα μέτρο εναντίον των μουσουλμάνων της Θράκης και δε σημειώθηκε κανένα επεισόδιο βίας εναντίον τους.

Για τα επεισόδια το Σεπτέμβριο του 1955 στην Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη, μετά το πραξικόπημα του στρατηγού Gursel (27 Μαΐου 1960), το πόρισμα της ανακριτικής ομάδας, απέδειξε ότι 250 αστυνομικοί με πολιτικά πήραν μέρος στα γεγονότα. Στις δίκες του Adnan Menderes και του υπουργού Εξωτερικών Faid Zorlu, που έγιναν από τις 20-10-1960 έως και 5-1-1961, βρέθηκαν ένοχοι και μαζί με το Νομάρχη Σμύρνης, καταδικάσθηκαν σε 5 χρόνια, ενώ οι δύο πρώτοι απαγχονίστηκαν για μια σειρά από άλλα αδικήματα.

Η προβοκάτσια με τη βόμβα στο τουρκικό προξενείο της Θεσσαλονίκης έδειξε ότι ο παρακρατικός μηχανισμός που έδρασε ήταν μέρος του τουρκικού κράτους, το προξενείο της Κομοτηνής εν προκειμένω. (Είναι πολύ επίκαιρη και σήμερα αυτή η σύνθεση κράτους-παρακράτους με την «Εργκενεγκόν»).

Αποτέλεσμα αυτής της τουρκικής κρατικής- παρακρατικής βίας είναι η εκδίωξη των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης το 1955 και στη συνέχεια το 1964. Το ζήτημα αποτελεί για μας αξίωμα για την ειλικρινή προσέγγιση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, ειδικά που στην τουρκική κοινωνία γίνονται μεγάλες προσπάθειες ανάδειξης της αλήθειας για τα «Σεπτεμβριανά». Για παράδειγμα στο έργο της Ντιλέκ Γκιουβέν για τα Σεπτεμβριανά,

«εθνικισμός, κοινωνικές μεταβολές και μειονότητες (Αθήνα: Εστία 2006) , γίνεται μία έντιμη τουρκική προσέγγιση για το ζήτημα, αναφέροντας πολλές αλήθειες. Για παράδειγμα ότι οι τουρκικές υπηρεσίες ήταν πίσω από τα επεισόδια, ενώ το κινηματογραφικό έργο «Φθινοπωρινός πόνος», βασισμένο στο βιβλίο του Γιλμάζ Καρακογιουνλού, συγγραφέα και βουλευτή του Κόμματος της Μητέρας Πατρίδας αξιολογήθηκε τους ειδικούς ως «ειλικρινής συγγνώμη» για όσα συνέβησαν τότε.

Η επανόρθωση όμως για τα Σεπτεμβριανά προϋποθέτουν μία αξιακή αναγέννηση των Ελλήνων. Οι συνεχιζόμενοι ύμνοι και η προβολή του εισβολέα, του κατακτητή και του γενοκτόνου δεν μπορούν να συνεχιστούν άλλο.

Terrorists Attacks against the United States of America

ΗΠΑ - Σεπτέμβριος του 2001
USA - September of 2001

Written by: Helen Kyrillidis and Constantine (Gus) Tsilfidis
Presented by: Constantine (Gus) Tsilfidis

Κωνσταντίνος Τσιλφίδης, Norwalk, CT

It is only appropriate, since we are fortunate to live here in America, that along with the victims of Asia Minor, we honor the victims of 9/11/2001.

This, our adopted country has given us the opportunity to enjoy that which our forefathers cherished most and at times paid for with their lives: FREEDOM. For nowhere on earth do the flowers of freedom bloom brighter than in these here United States of America.

Before I proceed with my account of the events of 9/11/2001 and the significance of that date, I would like to read an excerpt from something written by Helen Kyrillidis.

"September 11th, 2001 will stand as America's darkest day, but while many of us associate death and disaster with that day we also need to associate it with courage and community. As we look back on September 11, 2001 we honor those we lost by remembering them but at the same time looking forward.

Our hearts are still heavy, we can never forget – we must never forget but we have had to go on. We have done so and we have shown the world the triumph of the human spirit over disaster, of hope over despair and of philanthropy over terrorism.

May God give strength to all of us, to the families and friends of those who lost loved ones and grant eternal rest to the souls of those who left us before their time.

This past Tuesday, thousands gathered near the site of the World Trade Center and at hundreds of other places around this country and the world united in purpose. They gathered to remember the victims of that horrific terrorist attack against our nation. United we grieve for the innocent people who perished in those barbaric acts. They came from all walks of life, all races, all religions and all ages – a true mosaic of America herself. They gathered to ask God to bring comfort to every home where they are loved and missed every day.

Over the last eleven (11) years, our emotions have been in a constant state of flux. We started with shock of course, how could this terrible thing be happening? As we watched the events unfold before us on our televisions, we simply could not believe nor understand what we were watching.

A deep sadness followed a sadness that I personally felt heavy in the air a week after 9/11 as I walked in Lower Manhattan and saw the heavily damaged Deutsche Bank building in the distance and as I rode the subway back to Astoria with rescue workers covered in dust. An overwhelming sense of sadness and of how small our world truly is that we all felt when we hear an individual's name that died. For a large tri-state area filled with millions of people, we all – every one of us – either knew someone that died on that day or knew someone who knew someone that died on that day. Rage set in, fear and uncertainty as to a future and what that future would look like.

We will never forget that day – the television coverage this week alone ensured that we will always have a grim reminder of the actual acts of violence. We will always remember those who lost their lives, innocently, going to work or boarding a plane. We will always remember the bravery of those who lost their lives trying to help others and we will always remember how we were taught on September 11·2001; why we call our police the Finest and our firefighters our Bravest.

But while September 11th showed us in no uncertain terms the evil in this world, it also showed us that there is good. In the aftermath of that terrible time, Americans stood shoulder to shoulder because despite our differences, we shared a common humanity and love for our country and fellow man. Out of that dreadful catastrophe, came an immense sense of community and patriotism. For every person who died or was injured, there were many who went above and beyond to help others or console them in some way.

We have had to get on with our lives with broken hearts and troubled minds. Although we were bowed down with sorrow, we were not beaten.

The Pentagon was repaired, Lower Manhattan thrives today with more businesses and more residents than there were on September 10, 2011. Those 16 acres – the ashes of Ground Zero – have now become the site of a National Memorial Park, a Museum set to open soon and two soaring skyscrapers set to open in 2013 – one of which is aptly named The Freedom Tower, will be the tallest building in this country standing at a symbolic 1776' in tribute to the year the Declaration of Independence was signed. I would be remiss if I did not mention our expectation that hopefully soon, St. Nicholas Greek Orthodox Church – the only place of worship that was destroyed that day in the shadows of the Twin Towers will be rebuilt and resurrected as a testimony to faith and to man's connection with God"

As I stated at the beginning, this was a personal account of that day's events and in the aftermath by Helen Kyrillidis.

In each and every one of our lives, there are certain events by which we mark the calendar of our time here on earth; our graduation, the first Super Bowl or World Series Championship of our favorite teams, wedding day or the birth of a child.

Tuesday, September 11, 2001 is one of those days. We all remember exactly where we were and what we were doing on that day. 2,977 people perished on that date; in Manhattan, the Pentagon and on a lonely field in Pennsylvania.

Eleven years later all Americans still feel the effects of that day. The New York City Skyline today is a little different but just as impressive with its newly constructed towers, although still not completed.

I remember that on that day I was playing golf, very early in the morning. When I walked into the house around 11:00 o'clock the television was on and I saw what looked to me like a video game. When I realized that it was not a game and what was actually happening, a multitude of thoughts ran through my mind.

Was this an accident? Was it done by someone who had a beef with people in the World Trade Center? Were we under attack and at risk of plunging into a war that would change the world as we knew it?

One thing is for certain; that the world as we knew it did change, our lives changed. The way in which we go about our daily routines changed and we will forever do things differently as a result of that day's events.

This past Tuesday, as an eerie coincidence, eleven years later, 9/11 fell on a Tuesday. It was almost a carbon copy of that same Tuesday on September 11, 2001. It was a picture perfect day without a cloud in the sky. That is until the clouds of fear and doubt, mixed in with the clouds of dust that filled Manhattan changed all of our lives forever and left an indelible scar on all Americans.

Remembering and honoring the victims of 9/11 is not merely a choice that we make in an attempt to show that we care as much as the next person. It is a duty that we cannot ignore as members of society and as citizens of the world.

It is the same sense of duty that we have for the memory of our fallen grandparents and great grandparents in Santa, Amasia, Smyrni, Konstantinoupoli and countless other cities that our ancestors called home for thousands of years.

To ignore this duty, would be equivalent to an insult to their memory. To remember and honor, is bearing testimony to the importance of their ultimate sacrifice in order to preserve those things that we as Greek-Americans of Pontian descent hold most sacred; our culture with all its traditions, music, dance, dialect and way of life, with respect for family, friends and neighbors.

We must vow to always fulfill our duty so that their sacrifices will not have been in vain.

Freedom is a God given right, but it carries a responsibility of vigilance because there are those in this world who have an agenda to deprive us of it should we leave it unguarded.

The price of freedom is often very high, but not so high as to justify the alternative. Our proud ancestors realized this all too well, and many of them paid the ultimate price in order to preserve it for us and for future generations.

Tonight we pay homage to them and we honor their memory along with the people who perished on September 11, 2001.

Νίκος Κεφαλίδης [1943 - 1998]

Την 2^α Σεπτεμβρίου 1998 σκοτώθηκε ο Νίκος Κεφαλίδης, κάτοικος Μανχάταν Νέας Υόρκης, επιβάτης της πτήσης Swissair 111 (από Νέα Υόρκη προς Γενεύη, Ελβετίας). Έτσι ψυχρά πέρασε το γεγονός στην ιστορία μέσα από τις σελίδες νεκρολογίας της εφημερίδας New York Times. Το αεροπλάνο κατέπεσε ανοιχτά του Χάλιφαξ του Καναδά (σε απόσταση περίπου 35 μιλίων από το ομώνυμο διεθνές αεροδρόμιο) με αποτέλεσμα να σκοτωθούν όλοι οι επιβάτες και το πλήρωμα. Μεταξύ αυτών και ο Νίκος Κεφαλίδης ο οποίος είχε σαν τελικό προορισμό την Κωνσταντινούπολη όπου θα παρευρισκόταν στους γάμους φιλικού του προσώπου.

Ο Νίκος Κεφαλίδης ήταν συζευγμένος για 18 έτη με τη Laurie με την οποία απέκτησαν 3 παιδιά, την Μελανία (Melanie, 31), τον Ηλία (Elias, 28) και την Μαρίσα (Marisa, 22). Οι γονείς του, Συμεών και Κερασία Κεφαλίδης, γεννήθηκαν στον Πόντο. Ο πατέρας του Συμεών γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1910 στην Αργυρούπολη του Πόντου. Τα δύσκολα χρόνια της Γενοκτονίας που υπέστη ο Ποντιακός Ελληνισμός από τους Οθωμανούς, Νεότουρκους και Κεμαλικούς -υπήρξε και ο ίδιος μάρτυρας φρικιαστικών εγκλημάτων κατά των Ελλήνων και Αρμενίων από τους Τούρκους- έφυγε οικογενειακώς από τον Πόντο και εγκαταστάθηκε στις πλαγιές του Καυκάσου, ανάμεσα στη Μαύρη θάλασσα και την Κασπία θάλασσα όπου ενασχολήθηκε με το εμπόριο και διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες που έφταναν μέχρι Μόσχα. Δυστυχώς τα δεινά του δεν έμελλε να

σταματήσουν εκεί. Έγινε αποδέκτης διωγμών και καταπιέσεων από τους σταλινικούς μπολσεβίκους -οπότε δύο από τα αδέρφια υπέστησαν εξορία σε καταναγκαστικά έργα στη Σιβηρία- με αποτέλεσμα το 1939 να επιστρέψει στην πατρίδα Ελλάδα όπου εγκαταστάθηκε στην Αλεξανδρούπολη. Για άλλη μια φορά, οι κακουχίες του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου και οι διωγμοί που υπέστησαν οι Έλληνες της Θράκης και της ανατολικής Μακεδονίας από την βουλγαρική και γερμανική κατοχή κατά την διάρκεια του πολέμου σφράγισαν τη ζωή του Συμεών και της Κερασίας Κεφαλίδη. Ωστόσο φρόντισαν την οικογένεια τους και απέκτησαν, πέρα του Νίκου Κεφαλίδη, άλλα δύο παιδιά, τον Χρύσανθο Κεφαλίδη κάτοικο Αθηνών και την Ευθυμία Μελλίδη κάτοικο Αλεξανδρούπολης από τους οποίους απέκτησαν τέσσερα εγγόνια.

Ο Νίκος Κεφαλίδης γεννήθηκε το 1943 στην Αλεξανδρούπολη όπου έζησε για 9 έτη με τους γονείς του. Στη συνέχεια έγινε δεκτός σαν οικότροφος με υποτροφία στην περίφημη Σχολή Αναβρύτων (αρχικά «Βασιλικόν» και μετέπειτα «Εθνικόν Εκπαιδευτήριον Αναβρύτων») που βρίσκεται μεταξύ της Κηφισιάς και του Αμαρουσίου στα βόρεια των Αθηνών. Στη συνέχεια σπούδασε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από όπου έλαβε το πτυχίο των Οικονομικών. Το 1970 μετανάστευσε στις ΗΠΑ και πολιτογραφήθηκε ως αμερικανός πολίτης αρκετά χρόνια αργότερα. Στις ΗΠΑ ίδρυσε και διεύθυνε ως πρόεδρος την κατασκευαστική εταιρία KLM Construction, Inc., μέσω της οποίας αξιοποιούσε οικόπεδα σε πολλές περιοχές της Νέας Υόρκης ανεγείροντας πολυκατοικίες και εμπορικά κέντρα. Το 1989, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ίδρυση της εταιρίας Beta Steel Corp., μιας μεγάλης ιδιωτικής χαλυβουργικής επιχείρησης στο Portage της πολιτείας Indiana. Την εν λόγω εταιρία υπηρέτησε ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Νίκος Κεφαλίδης ανέπτυξε σπουδαίες γνωριμίες, φιλίες και συνεργασίας με σημαντικά πρόσωπα της πολιτικής, θρησκευτικής, επιχειρηματικής, και κοινωνικής σκηνής της Ελλάδος, των ΗΠΑ και άλλων χωρών. Ήταν προσωπικός φίλος με τον κ. Θεόδωρο Αγγελόπουλο και σαν επισφράγισμα της φιλίας του επιλέχτηκε από τον ίδιο ως κουμπάρος του στον γάμο του με την κ. Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη που τελέστηκε το 1990 στην Κωνσταντινούπολη. Μάλιστα μια μεγάλη φωτογραφία του αείμνηστου εθνικού ευεργέτη και φιλόφιλου, Παναγιώτη Αγγελόπουλου, πατέρα του κ. Θεόδωρου Αγγελόπουλου, δέσποζε σε κεντρικό σημείο στο γραφείο του Νίκου Κεφαλίδη στο ανατολικό τμήμα της 56^{ης} οδού στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης. Πέρα από τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, ο Νίκος Κεφαλίδης διαδραμάτισε ένα σπουδαίο ρόλο μέσα από την ενεργοποίηση του σε κοινωνικούς, πολιτικούς, θρησκευτικούς και φιланθρωπικούς φορείς και οργανισμούς. Το 1994 επιλέχθηκε ως μέλος της Εθνικής Επιτροπής των Δημοκρατικών (Democratic National Committee). Υπηρέτησε στο αρχιεπισκοπικό συμβούλιο της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας της Αμερικής και ως αντιπρόεδρος στο Διοικητικό Συμβούλιο του καθεδρικού ναού της Αγίας Τριάδος στη Νέα Υόρκη.

Ο Νίκος Κεφαλίδης υπήρξε Μέγας Ευεργέτης του Ιερού Ιδρύματος Παναγία Σουμελά και είχε δρομολογήσει ένα μεγαλόπνοο σχέδιο για τη οικοδόμηση Ιεράς Μονής αφιερωμένης στη Παναγία Σουμελά με ξενώνες και αίθουσα τελετών. Ταυτόχρονα το σχέδιο προέβλεπε

τακτοποίηση σημαντικών και διαχρονικών οικονομικών εκκρεμοτήτων του Ιδρύματος. Δυστυχώς το σχέδιο ναυάγησε με το ξαφνικό και τραγικό τέλος αυτού του σπουδαίου άνδρα. Μακρά καθυστέρηση στην υλοποίηση του σχεδίου προξένησε και η αναίτια ολιγωρία των διοικούντων του Ιδρύματος.

Σύμφωνα με τα προσυμφωνηθέντα, το σχέδιο θα υλοποιούταν σε έκταση 280 εκταρίων (γνωστής και ως “Gonzaga Property”) σε όμορη περιοχή του αρχικού οικοπέδου του Ιδρύματος στο Washingtonville του Orange County, NY. Η συμφωνία συμπεριελάμβανε, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της πολιτείας της Νέας Υόρκης, την οικοδόμηση διαμερισμάτων για συνταξιούχους και υπερήλικες όπου θα τους παρέχόταν βασική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο χώρος περιελάμβανε ήδη μια μεγάλη οκταγωνική εκκλησία, ένα εξωκλήσι, δύο ευρύχωρους ξενώνες (άνω των 80 δωματίων) και μια αίθουσα συνεστιάσεων. Το οικόπεδο ανήκε σε ιησουίτικη θρησκευτική οργάνωση η οποία λόγω οικονομικών προβλημάτων δεν ανταπεξήλθε σε κάποιες οικονομικές της υποχρεώσεις με αποτέλεσμα η πολιτεία της Νέας Υόρκης να κατάσχει το εν λόγω οικόπεδο και να περιέλθει πλέον στην δικαιοδοσία της πολιτείας. Όλα τα κτίσματα είχαν υποστεί σοβαρές ζημιές από τον καιρό αλλά και από εκτενείς βανδαλισμούς οπότε απαιτούνταν αποκατάσταση, ανάπλαση και διαμόρφωση των κατασκευών και χώρων ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του ελληνορθόδοξου Ιδρύματος μας.

Ο Νίκος Κεφαλίδης με το επιχειρηματικό χάρισμα που τον διέκρινε, τις σημαντικές του γνωριμίες και την οικονομική ευμάρεια που τον χαρακτήριζε κατάφερε σε ελάχιστο χρόνο να συλλάβει την ιδέα και να προχωρήσει στον προγραμματισμό υλοποίησης της. Δυστυχώς το ραντεβού που είχαμε για τη Τετάρτη, 2^α Σεπτεμβρίου 1998 στις 9:00 πμ. (το οποίο αναβλήθηκε λόγω του επικείμενου ταξιδιού του για την Πόλη για να πραγματοποιηθεί αμέσως μετά την επιστροφή του Νίκου Κεφαλίδη από το ολιγόημερο ταξίδι του) για να τακτοποιηθούν κάποιες εκκρεμότητες σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου (ουσιαστικά για να «ξαναζωντανέψει» το πλάνο του Νίκου Κεφαλίδη το οποίο «έσβησε» λόγω της απίστευτης και ακατανόητης αδυναμίας της τότε διοίκησης του Ιδρύματος να δράσει άμεσα, ανυστερόβουλα και υπεύθυνα) δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ...

Ας είναι αιωνία η μνήμη αυτού του σπουδαίου συμπατριώτη μας. Μπορεί το εξαιρετικό σχέδιο του να μην υλοποιήθηκε, ωστόσο μας έδωσε πνοή ελπίδας και αισιοδοξίας, πυξίδα οράματος και προοπτικής και πάνω από όλα μας εμφύσησε πίστη και αγάπη για τον άνθρωπο και τις ικανότητες του γιατί μας παρουσίασε ένα μοναδικό πρότυπο ανδρός, του Νίκου Κεφαλίδη, του μεγάλου ευεργέτη μας.

Χαράλαμπος Β. Βασιλειάδης

Sources: [New York Times \(September 08, 1998\)](#)

Φωτογραφίες Εκδήλωσης

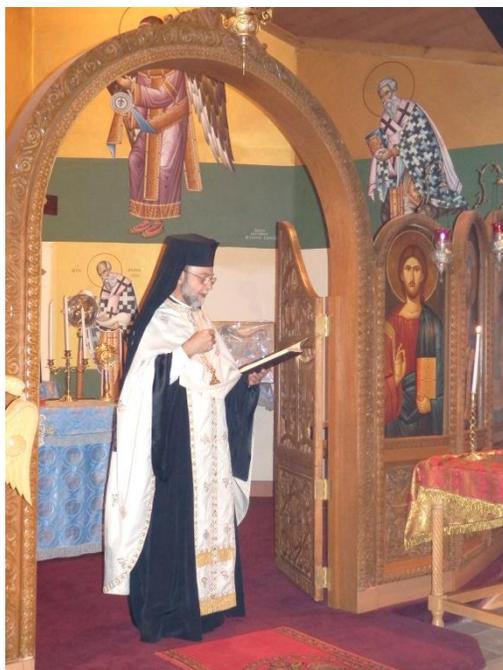
Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος, ο Πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιερσής Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης Κωνσταντίνος Μερσινιάς και ο Ιερολογιότατος Διάκονος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Χρυσόστομος Πάνος

Ο Πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιερσής Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης Κωνσταντίνος Μερσινιάς

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος και ο Ιερολογιότατος Διάκονος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Χρυσόστομος Πάνος

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος, ο Πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιερσέης Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης Κωνσταντίνος Μερσινιάς και ο Ιερολογιότατος Διάκονος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Χρυσόστομος Πάνος

Ο κ. Ηλίας Νεοφύτιδης του Macedonia TV επί τω έργω

Ο κ. Βασίλειος Βασιλειάδης, επίτιμος Πρόεδρος του Ιερού Ιδρύματος, πλαισιωμένος από τους δωρητές του Ιδρύματος κ.κ. Αναστάσιο Αμανατίδη και Νικόλαο Βατσικούρα

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος ασπάζεται την εικόνα της Παναγίας Σουμελά μετά το πέρας του Εσπερινού

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελόης κ. Φιλόθεος μετά του προέδρου του Ιδρύματος Δρ. Χαράλαμπος Βασιλειάδη προσέρχονται στο χώρο του υπό κατασκευή Ηρώου-Μνημείου

Ο χώρος του υπό κατασκευή Ηρώου-Μνημείου με ανηρτημένες τις σημαίες των ΗΠΑ, Ελλάδος, Πόντου και Καναδά

Ανάκρουση εθνικού ύμνου ΗΠΑ πριν τη κατάθεση στεφάνου

Ανάκρουση εθνικού ύμνου Ελλάδος πριν τη κατάθεση στεφάνου

Λίγο πριν τη κατάθεση στεφάνου

Κατάθεση στεφάνου από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελόης κ. Φιλόθεο

Κατάθεση στεφάνου από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελόης κ. Φιλόθεο

Κατάθεση στεφάνου από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελόης κ. Φιλόθεο

Το υπό κατασκευή Ηρώο-Μνημείο με το στεφάνι

Η σύζυγος του προέδρου του Ιδρύματος, κ. Ελίνα Βασιλειάδη, εξυπηρετώντας τους καλεσμένους

Η κ. Ρούλα Γερασιμίδου από την Φιλαδέλφεια και ο ψάλτης κ. Θεόφιλος Παπαηλίας από τον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στο Flushing, NY σε ώρα διαλλείματος

Καλωσόρισμα από τον πρόεδρο του Ιδρύματος Δρ. Χαράλαμπο Βασιλειάδη

Εισαγωγικά σχόλια για την σημαντική εκδήλωση από τον πρόεδρο του Ιδρύματος Δρ. Χαράλαμπο Βασιλειάδη

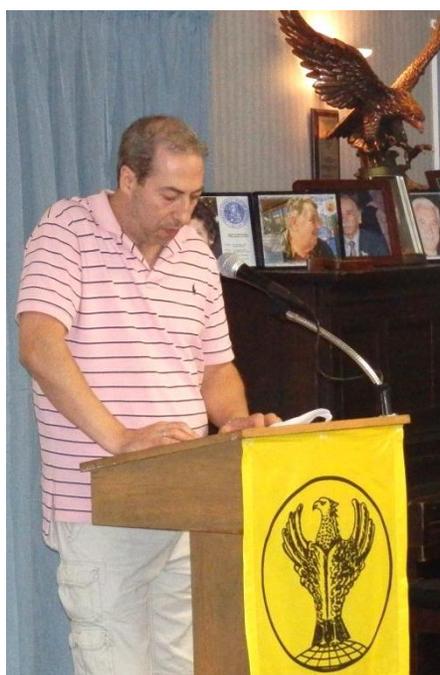
Η κ. Ιωάννα Τσιλιφίδου, σύζυγος του προέδρου του Συλλόγου Ποντίων Norwalk, CT «Ο Πόντος», παρουσιάζει το ολοκαύτωμα της Επτακώμου Σάντας

Ο κ. Τριαντάφυλλος Καλεμεκερίδης από τον Σύλλογο Ποντίων Νέας Υόρκης «Οι Κομνηνοί», εξιστορεί τα γεγονότα της Αμάσειας του 1921

Ο κ. Αθανάσιος Καϊρακτίδης από το Ιερό Ίδρυμα εξιστορεί τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής της Σμύρνης

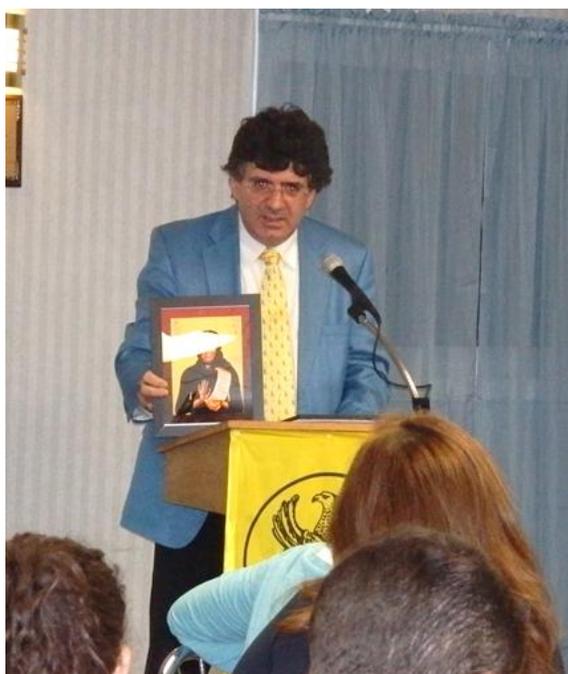
Ο κ. Βασίλειος Τσιφτσής, ο κωνσταντινουπολίτικης καταγωγής πρόεδρος της Πανθρακικής Ένωσης Αμερικής, εξιστορεί τα τραγικά γεγονότα του Πογκρόμ της Πόλης του Σεπτεμβρίου του 1955

Ο κ. Κωνσταντίνος Τσιλφίδης, μέλος του ΔΣ του Ιδρύματος και του Συλλόγου «Πόντος» του Norwalk, CT, εξιστορεί τα τραγικά γεγονότα της τρομοκρατικής επίθεσης κατά των ΗΠΑ το Σεπτέμβριο του 2001

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος, Δρ. Χαράλαμπος Βασιλειάδης, κατά τη διάρκεια αφιερώματος στον αιώνηστο Μέγα Ευεργέτη του Ιδρύματος Νίκο Κεφαλίδη

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος, δρ. Χαράλαμπος Βασιλειάδης, παρουσιάζει την εικόνα της νεοφανείσας Αγίας Σοφίας Χοτοκουρίδου και παρουσιάζει ένα σύντομο βιογραφικό της Ασκήτισσας «Χελιδόνας του Πόντου»

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μελός κ. Φιλόθεος αποδέχεται φωτο-εικόνα της Αγίας Σοφίας Χοτοκουρίδου και απευθύνει ευχαριστήριο λόγο

Ο επίλογος της σημαντικής εθnikοθηρσκευτικής εκδήλωσης από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μελής κ. Φιλόθεο

Ο κ. Ηλίας Νεοφυτίδης, επίτιμος Πρόεδρος της ομώνυμης βιβλιοθήκης του Κέντρου Μακεδονικών Σπουδών και σημαντικός αρωγός του Ιδρύματος ενημερώνει για σημαντικές υπό εξέλιξη εκδηλώσεις του Ιδρύματος

Περίπου 50 άτομα παρακολούθησαν την εκδήλωση

... και του χρόνου!